

LETO XXIV. Stev. 235
IZDAJA IN TISKA
GASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREJNIK
IVAN ŠINKOVEC
Cena izdaja vsak dan razred
dolina - Cena 16 dinarjev

PROLETARCI VSEH DEŽEL ZDRUŽITE SE

Ljudska

PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 11-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1945 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

KAJ PRAVI SOCIALIST DR. NEUGEBAUER

PROTISLOVNI ARGUMENTI

Spodnašajo sleherno utemeljenost Wedenigovega odloka

Koroški deželni glavar na pozicijah svojih lastnih političnih nasprotnikov in nacionalističnih prenapetežev

(OD NASEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

Dunaj, 6. okt. — Nota jugoslovanske vlade o dogodkih na Koroškem je dunajske politične kroge nekoliko presenetila. Videti je, da si mnogi politični opazovalci tu niso bili na jasnem, v čem je pravzaprav bistvo Wedenigovega odloka in kakšne posledice bo imel za nadaljnje urejanje manjšinskega vprašanja na Koroškem. Ker avstrijski listi v ponedeljek v glavnem ne izhajajo, je pričakovati šele jutri konkretnjših stališč o jugoslovanski noti.

Edino Celovec je reagiral, čim bila objavljena intervju predsednika Izvršnega sveta Ljudske skupštine LRS Borisa Kraigherja in nota jugoslovanske vlade. Deželni glavar Wedenig je dal socialnemu glasilu koroške Socialistične stranke "Neue Zeit" izjavo, v kateri je zavrnil vse obtožbe, da pomeni njegov odlok likvidacijskega šolstva na Koroškem, češ kdor želi dvojezično šolstvo, ga lahko ima. "Po mojem mnenju," je dobesečno deželni glavar, "je dvojezično šolstvo na Koroškem v dvojezičnem ozemlju, odločiti drug ne sme o tem, odločiti kot zgolj in samo starši boljših otrok."

S tem se je deželni glavar javno izrekel za načelo, ki ga leta postavljata nasprotnica njegove politike, klerikalna Ljudska stranka. Koroški socialisti so se vedno ogrevali pred argumenti o demokraciji "pravice staršev" z utemeljenostjo, da v koroških razmerah, kjer različne politične in gospodarske sile prisilno ali odkrito pritiskajo na nj. Kako more torej socialistični glavar zdaj nenadoma trdit, da jezično stari odločitev za dvojezično šolstvo ali proti njej — in v tem trenutku, ko je uredba o obsevu dvojezičnega šolstva iz leta 1948 še v polni veljavi? Ali morada lahko trdi, da je ukrenil vse potrebno, da bi delovanje socialističnih organizacij onemogočil, kakor je to po določbah državnih pogodb iz leta 1955 njegova dolžnost? Kdor pozna razmere na Koroškem, ve, da se to ni zgodilo.

Zanimivo je, da je osrednje glasilu avstrijske Socialistične stranke "Arbeiter Zeitung" prav glavar dal to izjavo, objavilo pa je predsednik šolskega odbora te stranke in enega izmed njenih vodilnih parlamentarcev, dr. Neugebauerja, v katerem so s hvalevredno objektivnostjo navedeni argumenti proti — Wedenigovi argumentaciji. "V deželi, kjer vlada narodnostna strpnost," pravi dr. Neugebauer, "kjer živita dva naroda v medsebojnem spoštovanju, je izjava o narodni pripadnosti nekaj samo po sebi razumljivega. Slovenci na Koroškem pa upravičeno odklanjajo načelo narodnostnega opredeljevanja in pravice staršev: generacija, ki je doživela toliko nacionalnega sovraštva, ki je bila tako terorizirana in ki je doživela toliko strahu, se ne more svobodno narodnostno opredeliti." Dr. Neugebauer tudi priznava, da so v zadnjih letih posebno na Koroškem prenapeti nacionalisti spet močno dvignili glave. "Ti ne morejo skrivati svoje nacionalistične preteklosti in so se v zadnjem času povzpeli že do prave rasne blaznosti — in prav ti so tisti, ki so skotili trditve o prisilnem pouku v koroških šolah."

To soočenje "dunajskega" in "celovškega" mnenja neizpodbitno potrjuje že zdavnaj znano dejstvo, da tako imenovano "šolsko vprašanje" na Koroškem sploh ne bi nastalo, če bi že od vsega začetka prepovedali rovarjenje in gonjo šovinističnih organizacij. Tako pa odloka deželnega glavarja ni moč kvalificirati drugače kot za kapitulacijo pred nacionalističnimi prenapetežev.

Slavko Fras

Biograd na moru, kjer so si uredili prijetno letovanje tudi številni člani delovnih kolektivov iz naše republike

NEHRUJEVA SVARILA

na konferenci Mednarodne banke in Monetarnega sklada

New Delhi, 6. okt. (Reuter). Danes se je v New Delhiju začelo 13. letno zasedanje Mednarodne banke, Monetarnega sklada ter zasedbe Mednarodne finančne korporacije. Na konferenco je prišlo 400 delegatov iz 68 dežel. Pozdravni govor je imel ministri predsednik Nehru.

Nehru je v svojem govoru izjavil, da svet ne more pričakovati, da bo zagotovljen trajen mir, dokler ne bodo premostili prepada med razvitimi in nerazvitimi deželami. Izrazil je upanje, da bodo na konferenci začeli široko akcijo za pomoč zaostlim deželam. "Razburkanih duhov stotin in stotin milijonov ljudi," je poudaril Nehru, "ni moč kontrolirati z resolucijami. Azija bo še nadalje dežela, v kateri bo vrelo in kipel, vse dokler se duhovi ne bodo pomirili." S tem v zvezi je dejal, da bodo sile, ki so se predramile, stopale naprej. Toda nerazvite dežele, ki jih navdaja močna volja, da bi delale dobro, lahko uberejo tudi napačno pot. Nehru je nato poudaril, da so, čeprav ne v celoti, vendarle izpolnjene nekatere težnje Azije, "to celine, ki je stotine let tičala v revščini in zaostalosti." Na koncu je poudaril, da mednarodne pomoči ni treba vezati s politiko.

Kar zadeva tri poglavitna vprašanja, ki jih bodo obravnavali na konferenci, menijo, da pri razpravljanju o njih ne bo prišlo do kakih večjih razlik in sporov. Po splošnem prepričanju je zamisel, naj bi dobila Mednarodna banka večja jamstva, tako da bi si lahko zbrala večja sredstva za svoje poslovanje, zelo dobra in pričakujejo, da jo bodo podprle vse delegacije.

Glede 50-odstotnega povečanja prispevkov v Monetarni sklad pa so mnenja deljena, čeprav sodijo, da je zamisel o povečanju sredstev na splošno stvarna in utemeljena. Vprašanje pa je, ali tako povečanje ne bi pomenilo prevelike finančne obremenitve za nezadostno razvite dežele, ki jim že tako primanjkuje finančnih sredstev. Razen tega menijo tudi, da sklad doslej ni dovolj pomagal tem deželam, ki bi morale od takšnih mednarodnih ustanov dejansko dobiti največ. O tretjem vprašanju — o novi mednarodni organizaciji za ekonomski razvoj, ki jo predlagajo ZDA — pa bržčas ne bodo podrobneje razpravljali. Če bi bilo moč to ustanovo organizirati tako, da bi pospešila ustanovitve sklada OZN za pomoč, potem bi bil takšen ukrep po mnenju večine delegacij zelo koristen, ker so potrebe po finančnih sredstvih iz dneva v dan večje. Zamisel pa se za sedaj opira na angažiranje privatnega kapitala.

Po Nehrujevem govoru je konferenca začela delo.

XIII. ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Zadnji govorniki

Mehika podprla idejo o demilitarizaciji Evrope — Maroko zahteva umik tujih čet — Splošna debata bo danes najbrž končana

New York, 6. okt. (Reuter). — Splošna debata na zasedanju Generalne skupščine gre h koncu. Na današnji dopoldanski seji je prvi govoril nepalski zunanji minister, ki je poudaril, da se njegova vlada zavzema za miroljubno koeksistenco. Za njim je govoril sudanski zunanji minister Mahgub, ki je zahteval, naj Velika Britanija pojasni svojo deklaracijo o umiku čet iz Jordanije. "Sudan nima namena oteževati stvari in upa, da so praktični aranžmaji, ki jih je minuli teden predlagal generalni sekretar OZN Hammarskjöld, za zdaj adekvatni," je rekel Mahgub. Po njegovem mnenju je umik ameriških in britanskih čet iz Libanona in Jordanije pogoj za vzpostavitev miru in zmanjšanje napetosti v tem delu sveta.

Mehiški zunanji minister Nervo je predlagal, da bi se sporazumeli o prenehanju "verbalnih eksplozij" in prešli na nov način reševanja svetovnih vprašanj. Predložil je resolucijo, ki poziva ZDA, ZSSR, Veliko Britanijo in Francijo, naj prouče vprašanje nadaljevanja razorožitvenih pogajanj. Nervo je podprl idejo irskega zunanjega ministra o demilitarizaciji Evrope in predlog poljske vlade o ustanovitvi brezatomske cone v Centralni Evropi. Ta predloga, je dejal, bi lahko služila kot podlaga za nadaljnjo proučitev praktičnih ukrepov za puščanje napetosti v Evropi. Minister Nervo je izjavil, da se bo morala skupščina zavzeti za rešitev spora na Daljnem vzhodu, če varšavski razgovori o položaju v Formoški ožini ne bodo uspešni.

V Londonu je tudi predstavnik zunanjega ministrstva davi pozdravil odločitev pekinške vlade, da bodo Kitajci ustavili obstreljevanje Kemoja. Dejalo je, da je britanska vlada vesela vsake ublažitve napetosti na Daljnem vzhodu.

Britanski politični krogi menijo, da pomeni kitajski sklep o opustitvi obstreljevanja dejansko odgovor na ameriške izjave, ki jih imajo v Londonu vzlic nasprotujočim poročilom za znamenje, da so ZDA revidirale stališče v vprašanju kitajskih obalnih otokov.

Namestnik ameriškega zunanjega ministra Herter je objavil sporočilo, v katerem je rečeno, da ZDA pozdravljajo sklep LR Kitajске o prenehanju bombardiranja obalnih otokov za sedem dni in izražajo upanje, da bo to uvod za stalno opustitev kitajskih napadov na te otoke. Poročilo nadalje pravi, da v tem primeru ne bo več potrebe za spremljanje konvojev na obalne otoke.

Florenca, 6. okt. (AFP). Sredozemska konferenca končana

Florenca, 6. okt. (AFP). Sredozemska konferenca, na kateri so sodelovale vidne osebnosti dežel Sredozemlja, je bila danes po vrsti incidentov, ki so označevali debato neuradnih predstavnikov sredozemskih dežel, končana. Kakor poudarjajo, je nepredvidena udeležba predstavnika alžirske osvobodilne fronte imela za posledico demonstrativen odhod večine francoskih predstavnikov ter ostro polemiko med predstavniki Alžirije in Francije.

Odstop Sabri As-ŕi'a

Kairo, 6. okt. (AP). Podpredsednik Združene arabske republike Sabri Asali je danes odstopil. Med nedavnim sojenjem politikom v Iraku je bil Asali večkrat napaden. Priče so ga obtoževale, da je skupaj z njimi koval zaroto za združenje med Sirijo in Irakom pod režimom, ki ne bi bil naklonjen predsedniku Naserju.

S POSVETOVANJA O POMOČI DRUŽINI V STANOVANJSKI SKUPNOSTI

Na prvo mesto — varstvo otrok!

Gre za izboljšanje družbene skrbi za otroke — Dosedanja zmogljivost ustanov ne zadošča — Vprašanje, kakšne načrte imajo sindikati in podjetja, ostalo premalo pojasnjeno

Ljubljana, 6. okt. — Danes se je začelo v Ljubljani v prostorih kluba poslancev dvodnevno posvetovanje o nekaterih oblikah pomoči družini v stanovanjski skupnosti, ki ga je sklical Republiški pripravljalni odbor za Teden otroka. Udeležuje se ga okrog 200 zastopnikov političnih in družbenih organizacij, ljudskih odborov, ljudskih poslancev, kot gostje pa so prišli tudi zastopniki svetov za socialno varstvo in ženskih društev iz drugih republik.

ADA KRIVIC: "ZA SEDAJ SE PREMAJHNA DRUŽBENA SKRBE ZA OTROKA"

Posvetovanje je začela tovarišica Ada Krivic, ki je dejala, da je bilo posvetovanje sklicano zato, da bi izboljšali družbeno skrb za otroke ter na dosedanjih izkušnjah stanovanjskih skupnosti napravili načrte za bodoče delo. Na dnevnem redu so bili nato trije referati, v katerih so obravnavali oblike varstva otrok,

razširjeno gospodinjstvo in pomen sindikatov in gospodarskih organizacij pri stanovanjski skupnosti.

OLGA VIPOTNIK: "IMAMO PREMALO USTANOV ZA OTROKE"

Družbena pomoč v stanovanjski skupnosti je namenjena predvsem družinam zaposlenih staršev, katerih vsakodnevni problem je, kje pustiti otroke v času zaposlitve. V vsej Sloveniji

imamo le 155 otroških ustanov, njihove zmogljivosti pa še zdaleka niso take, da bi krile vsaj delno naše potrebe. Število zaposlenih žena stalno raste, sedaj je zaposlenih približno 121 tisoč žena, od tega okrog 56.000 v industriji in 25.000 v gradbeništvu. Veliko teh žena ima po enega ali več otrok skupno na je v Sloveniji okrog 428.000 otrok, starih do 14 let. Ustanove za otroke dajejo varstvo le nekaj manj kot 10.000 otrokom. Vse ostale družine si pomagajo tako ali drugače in že samo ti podatki opravčujejo dejstvo, da posavljamo občutek znanja o stanovanjskih skupnostih skrb za otroke na prvo mesto. Tovarišica Olga Vipotnikova je po referatu nakazala smeri, (Nadaljevanje na 2. strani)

Turistično leto na Jadranu

V prvih osmih mesecih letos 900.000 več prenočitev ob Jadranu na Hrvaškem kakor v istem razdobju lani — Polovica vseh prenočitev je odpadla na počitniške domove

Zanimivo sliko o rezultatih letošnje turistične sezone na Jadranu nam nudijo podatki osmih okrajev Hrvaške, ki mejijo na Jadransko morje. To najvažnejše turistično področje Jugoslavije, ki obsega pomorska letovišča Istre, Hrvaškega Primorja in Dalmacije, je letos v osmih mesecih zabeležilo 5,9 milijona prenočitev ali za okrog 0,9 milijona več kakor lani v istem razdobju, pri čemer je na domače turiste odpadlo 4,6 milijona prenočitev (13 % več kakor lani), na inozemske pa 1,3 milijona prenočitev (29 % več).

Značilna je razdelitev tega turističnega prometa na hotele, počitniške domove in privatno nastanitve. Ob naši morskimi obali imamo leto za leto več počitniških domov, ki jih ustanavljajo podjetja, ustanove in družbene organizacije iz vse države. Letos je že polovica vseh prenočitev v Istri, v Hrvaškem Primorju in v Dalmaciji odpadla na počitniške domove, nadaljnjih 25 % na hotele in prav tako 25 % na privatno nastanitve. Hotele, kjer so penzijske cene visoke, so obiskovali predvsem inozemski turisti. Od vseh prenočitev v hotelih je namreč odpadlo le 39 % na domače goste, v privatni nastanitvi 81 % in v počitniških domovih 96 %.

Podatki o socialni strukturi pa nam povedo, da je nič manj kakor 43 % vseh prenočitev domačih gostov odpadlo na otroke in mladino. Od odraslih gostov pa je bilo 30 % delavcev, 57 % uslužbencev in 13 % pripadnikov svobodnih poklicev. Odstotek delavcev v tej strukturi se zadnja leta dviga na račun odstotka uslužbencev.

PRVO ZNAMENJE

popuščanja napetosti na Kemoju

Hongkong, 6. okt. (AFP). Kljub lajso topništvo je v minuli noči nehala obstreljevat Kemoj. Današnja napadla na ta otok nobena stranata. Na drugi strani pa poveljuje konvoj ladij s Tajvana v spremstvu ameriških vojnih ladij, ki danes prispel na Kemoj ter izkrcal vojne potrebščine in živila.

Američani na Tajvanu pravijo, da bodo ameriške vojne ladje razjasnile v prihodnje spremljale tajvanske ladje do Kemoja, vse do njih napotkov.

Kitajsko zunanje ministrstvo pa je danes obtožilo ZDA, da je osem ameriških ladij zaplulo v področju teritorialne vode na nekem Fukienu, medtem ko je nato ameriško letalo letelo nad tem področjem in s tem prekršilo kitajsko suverenost.

New York, 5. okt. (Tanjug). Vest, da bodo Kitajci za sedem dni ustavili sovražnosti na pod-

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 7. oktobra 1958
Pretežno oblačno. Sprva možno le nekaj padavin, čez dan manjše razjasnitve. Temperatura ponoči med 7 in 14, v Primorju 14, najvišja dnevna okoli 18, v Primorju 22 stopinj C.

ČETRTI KONGRES STROKOVNJAKOV ZA CESTE

Ceste in gospodarstvo

Pri dodeljevanju investicijskih sredstev za gradnjo cest morajo imeti glavno vlogo gospodarski razlogi - Kmetijstvo trpi veliko škodo, ker primanjkuje cest na podeželju

Niš, 6. okt. (Tanjug) Četrti kongres inženirjev in tehnikov - strokovnjakov za ceste, ki se je začel včeraj v Niški banji, je danes obravnaval tri teme, že prej obdelane v nad 20 referatih. Potem so razpravljali o problemih cestnega prometa in ugotovili, da je stanje cest v Jugoslaviji preskočilo celo fazo razvoja cestnega prometa v posameznih evropskih deželah, na primer v Italiji in Franciji, in zato izkušnje teh dežel ne moremo zmerom uporabljati. Zaradi napak v projektiranju in slabega gradiva stanje na mnogih naših obnovljenih cestah ni zadovoljivo.

Referati podrobno obravnavajo vzroke škode na naših cestah, ki so: neprikladni sistemi konstrukcij, nezadostno utrjena tla, slaba kakovost gradbenih potrebščin itd. Ker bomo prihodnja leta mnogo investirali v popravilo in izgradnjo novih cest, je treba te probleme bolj upoštevati. V tej zvezi so nekateri strokovnjaki zagovarjali mnenje, da je za skupnost bolj rentabilna izgradnja trapežnih in čvrstih vozlišč, ki vključujejo prometno mnogo dlje, kakor slabe ceste.

Na kongresu so predlagali, naj bi vse študijsko gradivo inženirjev in tehnikov, nanašajoče se na preprečevanje škode na cestah, objavili v strokovnih publikacijah. Poudarili so tudi, da investicije za ceste gospodarsko še niso dovolj obrazložene in da morajo imeti pri dodeljevanju investicijskih sredstev glavno vlogo.

V VOJVODINI LETOS 3 MILJARDE ŠKODE, KER PRIMANJKUJE CEST

Najbolj zanimiva razprava na kongresu se je razvila o izgradnji podeželskih cest. S tem vpraša-

njem se naši strokovnjaki še niso temeljiteje ukvarjali in šele na kongresu so se pojavile prve študije o izgradnji gozdnih in kmetijskih cest v Vojvodini in v nekaterih drugih gospodarskih središčih. Na kongresu so poudarjali, da ima naše kmetijstvo veliko škodo, ker nimamo ustreznega omrežja takšnih cest. Samo vojvodinsko kmetijstvo ima letno kake 3 milijarde škode. V mnogih krajih zniže vsako leto na desetine milijonov kilogramov raznega sadja, ker ga ni moč spraviti na trg. Nekoliko ugodnejše je stanje gozdnih cest, toda tudi tu bo treba z zakonitimi predpisi urediti načela projektiranja. Kongres se nadaljuje.

Sorodni sindikati naj bi se združili

Praksa samoupravljanja nalaga sindikatom čedalje bolj odgovorne naloge, zlasti v komunah, podjetjih in ustanovah

Beograd, 6. okt. (Tanjug). Na seji predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bila danes v Beogradu, so obravnavali organizacijsko sestavo in temeljne funkcije sindikalnih organizacij. Med drugim so predlagali, naj bi se združili nekateri sindikati, ki so sorodni po značaju svojega dela.

Kar se tiče temeljne funkcije sindikatov, menijo, da praksa samoupravljanja v gospodarskih

panogah in družbenih službah, kakor tudi nadaljnji razvoj gospodarskega sistema in delovnih odnosov narekujejo sindikatom čedalje bolj odgovorne naloge, zlasti v komunah, gospodarskih organizacijah in ustanovah. Glavna naloga sindikatov na splošno nalaga sindikatom, da skrbijo za življenjski standard delavcev in uslužbencev, da vsklajajo delo notranjih odnosov glede poslovanja gospodarskih organizacij, nagrajevanja in drugih pogojev. Zlasti važna je vloga sindikatov pri vzpodbujanju kolektivne k večji storilnosti, da bi čimprej uredili organizacijske, tehnične in strokovne probleme v proizvodnji.

Jutri bo v Beogradu plenarna seja Centralnega sveta ZSJ, na kateri bodo proučili razdelitev dohodka in plač v gospodarstvu ter sprejeli sklep o sklicanju četrtega kongresa ZSJ.

Kamion, poln potnikov, zavrnil v nered

Mostar, 5. okt. (Tanjug). Študenti okrog 20. ure se je pripeljal na cestni Mostar-Nevesinje, kjer 15 km od Mostarja, huda prometna nesreča. Kamion lesnoindustrijskega podjetja iz Nevesinja, poln potnikov, ki so se vračali iz Blagaja pri Mostarju, se je vrnil v 10 do 15 m slobok prepad, se vrnil po prvih vesteh iz mostarske policije je en potnik obletel na mestu mrtev, 14 je bilo hudo, 6 pa manj poškodovanih. Komisija sekretariata za notranje zadeve bo ugotovila vzroke nesreče.

Ob študiju programa ZKJ

V tej rubriki želimo spremljati razpravljanja in razmišljanja o programu ZKJ. Prosimo organizacije in posameznike, da nam poročajo o svojih izkušnjah, o katerih bomo poročali, in zastavljajo vprašanja, na katera bomo odgovorjali.

Redakcija »Ljudske pravice«

Poti socialistične graditve

Program Zveze komunistov Jugoslavije je ves usmerjen v obdobje graditve socializma, v analizo sodobnih pogojev za boj socialističnih sil, v vprašanja o socialističnih odnosih v posameznih državah, v akcijo socialističnih sil.

To je cela vrsta problemov, ki so tako po važnosti kot po zanimanju zanje v ospredju sodobnega družbenega dogajanja. Če bi z določeno mero posploševanja skušali na kratko pojasniti različne zamisli in različno prakso v socialistični graditvi, bi lahko rekli, da gre - v teoriji - za različno pojmovanje odnosa med zavestjo in stihijo: ali je teža socialistične graditve na zavesti, ki odpravlja stihijo, ali na zavesti, ki vse bolj obvladuje stihijo, ali gre enostavno za stihijo, ki ji na temelju družbene lastnine sledi zavest. V praksi doseganje socialistične graditve se uveljavljata predvsem dva koncepta, tretji se pojavlja le včasih v publicistiki in ga lahko zato zanemarimo.

Vsaka teoretična misel pa ima, kot znano, svoj izvor v materialnih družbenih pogojih. Sodobna praksa socialistične graditve dokazuje, da enostransko precevanje pomena zavesti in zavestnih sil in podcenjevanje objektivnih zakonitosti in stihije pvedljuje toliko bolj, čim manj je dežela ekonomsko razvita. (V Sovjetski zvezi so takšne teorije prevladale ob začetni nerazvitosti in se ohranjajo še naprej zaradi interesa birokracije, ki se ima za nosilca zavesti, in bržkone tudi zaradi pritiska močno nerazvite Kijajske.) V teh primerih je poudarek praktične politike na diktaturi.

Pojmovanje o dialektični enotnosti stihije in zavesti, pojmovanje, da sta stihija in zavest dve plati istega procesa, pa prevladuje v ekonomsko razvitejših deželah. V teh primerih je poudarek praktične politike na socialistični ekonomiji.

Naj se za ilustracijo poslužimo primerjave: Sovjetska publicistika večkrat primerja graditev socializma z graditvijo stavbe in delovanja zavestnih sil z delom arhitekta. Arhitekt napravi določeno načrt, ki se mu morajo podrediti vsi, ki na stavbi delajo. Odločilna je zamisel, zavest arhitekta. Za odnose med socialističnimi deželami pa je to poj-

movanje našlo znano primero Hruščeva o četi vojakov, ki koraka enotno - in torej pod enotnim poveljstvom.

Zamisel socialistične graditve, kot jo izraža, program ZKJ, je bistveno drugačna. Primerjali bi jo lahko z delom vrtnarja. Drevo raste po svoji zakonitosti, ni mu mogoče določiti, kje bo poglavo veje in kje sad. Stvar vrtnarja pa je, da s primerno nego, z obrezovanjem in uničevanjem škodljivcev to rast napravi čim plodnejšo, čim lažjo in čim bolj smotno. Stihijska rast drevesa in zavestno delo vrtnarja se dopolnjujeta. Pri tem bo delo vrtnarja toliko uspešnejše, čim bolj bo spoznal zakonitosti rasti drevesa.

Ta primerjava nam dovolj živo kaže na razliko dveh usmerjenosti, čeprav smo pri tem morali mimo tega, da grade socializem človek, od katerih ima vsak svoje interese in svojo zavest.

Duh programa ZKJ ustreza stališču klasičnega marksizma. Že v Nemški ideologiji sta Marx in Engels poudarila, da »dokler obstojijo ljudje, sta zgodovina narave in zgodovina ljudi druga drugi pogoji« in »komunizem po našem ni stanje, ki ga je treba vzpostaviti, ali ideal, po katerem se mora ravnati resničnost. Komunizem imenujemo dejansko stanje, ki odpravlja današnje stanje. Počasi tega stanja izhajajo iz sedaj obstoječih predpostavk.

Takšnemu pojmovanju enotnosti stihije in zavesti, akcije in nujnosti postavljajo sovjetski teoretiki in sovjetska praksa nasproti enostransko zavestno odilne sile, ki se izraža v državni. Molotov je nalašč »obsežno podpiranje vseh državljanskih dejstev« in »državne oblasti«. prof. Goltjakov pa v uvodu v »Pravna in teorija države in prava na višji partijski šoli KPSZ: »Naša celotna politična dejavnost pri izgradnji novega življenja se nanaša na močno in organizacijsko silo Sovjetske države.

Misel programa ZKJ se vrača h klasičnem, ko vidi glavno silo za graditev socializma v delovnih množicah, ki čim bolj neposredno in ne preko države razširijo tekoče probleme socialistične graditve in ki tako z vse globljam raznavanjem materialnih družbenih procesov oblikujejo svojo zavest.

Lev Modic

Ustanovljena Zveza društev za ceste Jugoslavije

Na četrtem kongresu strokovnjakov za ceste so ustanovili Zvezo društev za ceste Jugoslavije, ki bo vsklajala delo republikanskih društev za ceste in sodelovala s podobnimi organizacijami v drugih deželah. Za predsednika je bil izvoljen generalni podpolkovnik Blažo Janković, za podpredsednika pa direktor Zvezne uprave za ceste Vasilije Dragović.

Makedonska in srbska Pravoslavna cerkev povezani

Patriarh srbske Pravoslavne cerkve hkrati patriarh makedonske Pravoslavne cerkve - škof Dositej izvoljen za prvega makedonskega metropolita

Ohrid, 6. okt. (Tanjug). Po tridnevem delu je bil danes v Ohridu zaključen makedonski cerkveni narodni zbor, ki se ga je udeležilo kakih 220 delegatov s področja Makedonije. Med najvažnejšimi sklepi, ki jih je sprejel zbor, je sklep o obnovi starodavne ohridske nadškofije in izvolitev metropolita makedonske Pravoslavne cerkve. Za prvega makedonskega metropolita ter nadškofa ohridskega in skopljanskega je bil s tajnim glasovanjem soglasno izvoljen škof Dositej.

Zbor je soglasno sprejel predlog, naj bo makedonska Pravoslavna cerkev, kakor predvideva tudi cerkvena ustava, v kanonski enotnosti s srbsko Pravoslavno cerkvijo prek njenega poglavar-

ja - patriarha, ki bo hkrati tudi patriarh makedonske Pravoslavne cerkve.

Kdo nam bo odmerjal boljšo življenjsko raven

Odloki in ukrepi Zveznega izvršnega sveta za izboljšanje življenjske ravni delavcev in uslužbencev ter povečanje cen nekaterih proizvodov bodo dosegli svoj polni in pravi učinek šele tedaj, ko bo zagotovljeno pravilno izvajanje teh ukrepov. Življenjska raven ljudi v velikih mestih je zelo odvisna od stabilnosti tržišča in dobre preskrbe, pri čemer imajo odločilno vlogo ljudski odbori naših mest in občin. Ljudski odbori so že doslej veliko storili na tem področju, vendar so še pomanjkljivosti, ki jih bodo morali sedaj, ko so pred novimi nalogami, še odločneje odpravljati. Najnovejši odloki ZIS dajejo ljudskim odborom široka pooblastila. V Odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o evidenci in kontroli cen določenih proizvodov je med drugim tudi rečeno, da lahko ljudski odbori določajo najvišje maloprodajne cene za posamezne proizvode in usluge, ki so posebnega pomena za preskrbo prebivalcev.

Kot vidimo, nalagajo nova pooblastila ljudskim odborom odgovorno delo. Čas od 1. oktobra, ko so začeli veljati novi ukrepi, je sicer kratek vendar dovolj dolg, da smo si nabrali že nekatere izkušnje. Tako so na včerajšnji seji Sveta za tržišče okraja Ljubljana med drugim ugotovljali, da so popis zalag dobro izvedli in da v okraju ni prišlo do potrošniške mrzlice.

Začele pa so se kazati razne težnje, ki bi lahko, če jih ne bi takoj zavrlj, povzročile, da ukrepi, ki imajo namen izboljšati življenjsko raven, ne bi dosegli svojega namena. Za sedaj še ni večjih napak, temveč le posamezni negativni pojavi. Tako so se v Ljubljanski slaščičarnji dogovorili za podražitev tort za 2 oziroma 5 dinarjev pri kosu. Realizacijo dogovora je preprečila tržna inspekcija. Prav tako je bila kratkega veka neosnovana podražitev frizerskih uslug v Sentvidu. V gostinstvu dostej niso opazili zvišanja cen.

V ljubljanskem okraju so z odločnimi ukrepi dosegli, da je maloprodajna trgovina s sadjem in zelenjavo ostala pri marži 16 do 18 % in celo manj kot 10 %. V tej trgovini je do sedaj položaj kar zadovoljiv. Problematičen pa je odkup živine. Kmetijske zadruge so že lepo odkupovale po dogovorjenih cenah, toda v zadnjem času razni kupci na vsem bloškem in dobropolskem območju in v okolici Gabrovke odkupujejo skoraj vso živino kot prvorazredno blago.

Na ljubljanskem živilskem trgu ponudba presega povpraševanje. Za sedaj niso potrebni kakršni posebni ukrepi. Upotjavili so, da se je takoj po objavi uredbe, ki ureja vprašanje o dogovarjanju cen nekaterih kmetijskih pridelkov, zmanjšala ponudba, cene pa povišale. Neosnovan je tudi preplah,

ki je nastal po prvem oktobru, da bodo povišanje plač lahko povleli le s povišanjem cen. Razen predmetov, katerim je korigiral cene ZIS, je neutemeljeno vsako povišanje cen v trgovskih in gostinstvskih podjetjih, v obrti in menzah. Zato so na včerajšnji seji Sveta za tržišče okraja Ljubljana sprejeli te sklepe: Inšpekcijski organi bodo pregledali vsako povišanje cen kot nezakonito. Če pa katero podjetje le ne bi moglo zagotoviti predvidenih plač svojim uslužbencem, bo predložilo zvišanje bencem, bo predložilo zvišanje cen pristojni zbornici, ta pa bo odločila skupno s Svetom za tržišče oziroma z občinskimi sveti za blagovni promet. V maloprodajni trgovini z živili pa bodo za vsako ceno obdržali popust 15 % maržo, ki znaša zdej 15 %.

Tako v Ljubljani. Sedaj pa še pogledjmo, kaj so storili na boljšo preskrbo v drugih mestih. V Splitu so bile v letošnjem letu cene kmetijskih pridelkov za okrog 18 % nižje kot v sosednji Puli. Kako so to v Splitu dosegli? Ljudski odbor mesta Split je sestavil poseben 12-članski organ, ki se je v svojem delu delala in z bujnim očesom spremljal dogajanje na splitski tržnici. Pri tem je užival vsi pomoč Ljudskega odbora. Prišlo je celo do tega, da so na splitski tržnici prodajalci cenjeje prodajali kot v dajala kmetijske pridelke kot v samem Novem Sadu. To je bilo možno zato, ker se je ljudski odbor Splita odrekal taksi, ki jo je podjetju predpisal Novi Sad.

Tudi v industrijski Zenici in Turzi, ki sta le neznatno uskali, so velike razlike v cenah kmetijskih pridelkov. V Zenici so za nič manj kot za 20 % cenejši. Podobno je z Zrenjaninom in Novim Sadom. Ti primeri dokazujejo, da ljudski odbori različno skrbijo za izvajanje predpisov zveznih in republikanskih organov o odkupu kmetijskih pridelkov o dogovorjenih cenah, skratka, tistih predpisov, ki vplivajo na stabilizacijo trga s kmetijskimi pridelki in odpravljanje odvečne posredovalce. Vsekakor bo treba doseči, da bodo ljudski odbori spoštovali navedene predpise, sicer ne bodo kos odgovornim nalogam, ki so zdaj pred njimi.

M. R.

KAKO IZBOLJŠATI družbeno skrb za družino

V šolskih mlečnih kuhinjah prejema malico že nad 217.000 otrok, kar je 88,5% vseh šolarjev - Tovarne naj bi razširile svoje obratne menze

(Nadaljevanje s 1. strani) kako razširiti otroška igrišča in otroške vrtnice v okviru stanovanjskih skupnosti, pri čemer je seveda najtežavnejše vprašanje, najti in urediti primerne prostore. Za primer je navedla spodbuden vzgled okrajnega odbora SZDL Ljubljana, ki je dal v ta namen na razpolago svoje terenske prostore. Marsikje pa si bo moč pomagati z razširitvijo dosedanjih vrtnic, ureditvijo posebnih prostorov v stanovanjskih blokih in z novogradnjami otroških ustanov.

CILKA MALEŽIČ: »KOMAJ 10% ZAPOSENENIH DELAVK SE HRANI V OBRATNIH KUHINJAH«

Ker ugotavljajo vse dosedanje analize problemov družine, da je najtežje vprašanje ureditev prehrane tam, kjer je zaposlena tudi žena, je tovarišica Cilka Maležič pretežni del referata namenila temu problemu. Sedaj že lahko ugotovimo, da smo dosegli zelo lepe uspehe pri organizaciji mlečnih kuhinj po šolah, saj prejema v 1400 takih kuhinjah kvalitetno malico več kot 217.000 otrok, ali 88,5% vseh šolarjev. Počasneje gre z organizacijo šolskih kuhinj, ki bi bile nujne po nekaterih šolah v mestu, prav tako pa tudi na podeželju. Slabši so rezultati pri družbeni prehrani odraslih. Od približno 70.000 zaposlenih žena v industriji se hrani v obratnih kuhinjah le nekaj več kot 5000 delavk, kar predstavlja slabih 10 odstotkov zaposlenih žena. To je

zato, ker si delavke, ki imajo otroke, ne privoščijo hrane, čeprav so obroki sorazmerno poceni, ker pač namenijo zaslužke pretežno za kritje potreb za otroke. To so zelo porazne ugotovitve, ki bolj kot karkoli drugega narekujejo razširitev obratov, ki bi lahko nudili ceneno prehrano delavskim družinam, bodisi v obliki samopostrežbe ali odnašanja hrane na dom, da bi bilo ceneje, bodisi tako, da tovarne razširijo svoje obratne menze tudi za potrebe terena ter pri večji zmogljivosti dosežejo nižjo ceno obroka. Nedvomno je tu tudi mesto sindikalnih organizacij, ki bi morale te stvari resneje vzeti v roke.

Udeleženci posvetovanja so zlasti dosti pričakovali od tretjega referata, ki naj bi prikazal pomen sindikata in gospodarskih organizacij pri stanovanjski skupnosti. Referat je imel tovariš Leopold Kresc. Življenjsko torišče dela sindikatov je skrb za delovne ljudi, to pa je tesno povezano s pomočjo družini v okviru stanovanjske skupnosti.

Popoldne so udeleženci posvetovanja obravnavali snov referatov ločeno v dveh skupinah. Jutri si bodo ogledali nekatere servisne delavnice stanovanjskih skupnosti po Ljubljani, nato pa bodo na plenarnem zasedanju sprejeli zaključke za bodoče delo.

M. N.

Zidarja

Prekinjeno streljanje

Zatišje, ki je nastalo 6. oktobra zjutraj na fukienski fronti, je povečalo upanje, da bodo prebrili sedanjo ostro krizo na Daljnem vzhodu. To je povečalo tudi odgovornost zainteresiranih strani in to hkrati terja večje napore, da bi našli pameten, mirnjen izhod iz spopada.

Tudi v tistih zahodnih državah, ki so najbolj naklonjene ZDA, je prišlo močno do izraza gledišče javnosti in vlad, da bi bilo docela napačno, če bi se zaradi Kemoja in Macuja nadaljevalo napeto stanje, v katerem se krije nevarnost širšega spopada. Iz nedavnih uradnih ameriških izjav lahko sklepamo, da je začela ameriška vlada nekoliko bolj upoštevati razpoloženje svojih najbližjih zaveznikov, zlasti pa dejstvo, da večina dežel, predvsem tiste, ki niso vključene v antagonistične bloke, vidi v nerealni ameriški politiki naproti Kitajski enega glavnih virov napetega položaja na Daljnem vzhodu.

Določeno novo noto v stališču ZDA je bilo čuti na zadnjem Eisenhowerjevem sestanku z novinarji. Nekaterim komentatorjem, posebno ameriškim, je dal ta sestanek povod, da so pisali o evoluciji ameriške politike nasproti Kitajski. Pri tem so komentatorji in uradni predstavniki ZDA govorili, da je Washington pripravljeno glede Macuja in Kemoja na določene koncesije. Tako, da ZDA ne morejo tega storiti v pogojih kitajskega bombardiranja otokov blizu obale.

Zdaj je Kitajska prenehala bombardirati Kemoj in Macu in tako so odpadli tudi omenjeni očitki. Obtežila okoliščina, na katero so se sklicevale ZDA, je torej odstranjena in zamenjala jo je nova ugodna okoliščina za spremembo gledišč in stanja. Povečalo se je upanje, da bodo začeli iskati pameten izhod iz sedanjega položaja. Za to sta bistveni dve stvari. Prvič, prezreti ni moč dejstva, da sta Kemoj in Macu, kakor tudi Tajvan in Penghujsko otočje (Peskadori) kitajsko ozemlje in da gre torej, kar zadeva samo bistvo stvari, za notranje kitajsko vprašanje, o katerem naj odločajo sami Kitajci. In drugič, zdaj, ko je dobila kriza v Tajvanski ožini še nekatere druge oblike, povezane z blokovskimi nasprotji, je najvažnejša in najnujnejša naloga ublažiti napetost in odstraniti krizo. To pa konkretno pomeni, da je treba najti mirnjen izhod iz problema Macuja in Kemoja.

Ukaz kitajskega ministra za obrambo, naj se za teden dni ustavi bombardiranje otokov blizu obale, je vsekakor bodrilen dogodek, ki ga moramo presojati kot element pomiritve. Zdaj je najvažnejše, da se s povečanimi naporii zainteresiranih strani zagotovi, da ta pomiritve ne bo začasna, marveč da bodo sedanje spreminjene okoliščine kar najbolj izkoristili za mirno ureditev, ki bi odstranila nevarnost, da se razburljivi dogodki ponove.

J. S.

OB ZAKLJUČKU OBCE RAZPRAVE V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

Čemu prednost v OZN

razpravi o razorožitvi ali o kolonializmu?

New York, 6. okt. (Tanjug). — Bliza se konce obce razprave v Generalni skupščini OZN. To je postavilo v ospredje zanimanja v krogih OZN glavno problematiko letošnjega zasedanja Generalne skupščine, s katero se bo bržčas od srede dalje ukvarjal njen politični odbor.

O njegovi prvi nalogi, razporeditvi tem za razpravo, so mnenta deljena. Znatno del azijskih in afriških delegacij bi rad, da bi se debata začela z obravnavo enega izmed obeh nujnih kolonialnih vprašanj, z alžirskim ali ciprskim. Kot razlog za to navajajo bistveno nove momente v razvoju dogajanja na teh dveh ozemljih.

V Alžiriji gre za novo narodnoosvobodilno vlado na eni ter za prizadevanje Francije, da bi to ozemlje vključila v svojo skupnost na drugi strani. Gre predvsem za nadaljevanje vojne brez upanja, da bi to vprašanje uredili drugače kakor s pogajanjii med obema zainteresiranima vladama, francosko in alžirsko, z morebitnim posredovanjem tretjih dežel, med katerimi sta zdaj Tunizija in Maroko.

Tudi za Ciper sta pripravljena dva načrta. Britanski načrt, ki ga že realizirajo, ni deležen podpore grške večine na otoku, ker ga Ciprčani pojmujejo kot praktičen uvod v razdelitev njihovega otoka. Makarios pa je sprožil svoj predlog o neodvisnosti Cipra, ki ga podpira tudi grška vlada.

špekacije in kontrole nad izpolnjevanjem morebitnega sporazuma prešel v pristojnost OZN. Pri tem bi drugi Hamarskjöldov predlog o organu OZN za nadaljevanje pogajanj o razorožitvi nasploh odgovoril na pozneje. Če pa bi politični odbor vendarle sklenil začeti debato o atomskih poskusih, bi zahodne sile spet nastopile z omenjeno resolucijo.

Na dnevnem redu političnega odbora je razen vprašanj o Alžiriji, Cipru in Koreji še naslednjih pet točk s področja razorožitve: uporaba vesolja v mirojlubne namene, posledice atomskega sevanja, opustitev poskusov z atomskim orožjem, znižanje vojnih proračunov in razorožitvev v ožjem smislu.

Obisk iz Egipta

Beograd, 6. okt. (Tanjug). — V naši deželi se mudi predsednik uprave Sudeškega prekopa inž. Mahmud Sues z dvema funkcionarjema uprave. Ogledali si bodo tovarne Rade Končar, Litoštroj in Jugoturbino, nadalje železarno v Sisku, rafinerijo nafte na Reki in ladjedelnici »3. maj« in »Uljanik«. Nato bo Sues, ki je tudi predsednik egiptovske družbe za nafto, v Beogradu razpravljaj z našimi strokovnjaki o možnosti, da bi naša industrija in podjetja izvažala svoje izdelke v Egipt ter sodelovala pri raznih delih v Egiptu.

Vzlic temu je stanje na otoku slej ko prej zaostreno in boji se nadaljujejo kakor v Alžiriji, kar krepi razpoloženje v OZN, da bi politični odbor začel delo prav z enim teh dveh nujnih vprašanj. Toda zdaj kaže, da so vodilne zahodne sile sklenile vztrajati na predlogu, naj bi ta vprašanja odložili na poznejši čas in najprej obravnavali razorožitev. Jasno pa tudi še ni, katero izmed petih točk s področja razorožitve bi za začetek preskočili. Indija, Sovjetska zveza in nekatere druge dežele bi dale po sedanjem razpoloženju prednost točki, ki se nanaša na opustitev poskusov z uranskimi in volikovimi bombami. V tem smislu sta dve delegaciji že predložili svoji resoluciji. Po indijski bi skupščina pozvala jedrsko oborožene države, naj se neposredno dogovore o opustitvi poskusov in si prizadevajo, da bi bil čimprej sklenjen obči sporazum, o katerem naj bi obvestili Generalno skupščino, da bi ga potem razširila na vse države. Sovjetska resolucija pa predlaga, naj bi skupščina priporočila državam, ki imajo atomsko orožje, naj tako opuste poskuse z njim in začno pogajanja za ustrezen sporazum, ki bi se mu pozneje pridružile ostale države.

Glavne zahodne sile bi rade, da bi se debata začela s tisto točko razorožitve, ki jo je predlagal generalni sekretar. Za zdaj napovedujejo svojo resolucijo, s katero bi skupščina samo izrazila moralno podporo bližnjim pogajanjem v Zenevi o poskusih in vključila pobudo generalnega sekretarja, naj bi mehanizem in-

PRED PLENUMOM CK POLJSKE ZDRUŽENE DELAVSKE PARTIJE

Perspektivni plan

v znamenju decentralizacije in delavskega soodločanja

bo razgibal poljske delavce tudi v pripravah na kongres partije

Varšava, 6. okt. (Tanjug) — CK PZPD bo imel sredi tega meseca svoj 12. plenarni sestanek, na katerem bodo proučili predvsem gospodarsko politiko dežele. Razen tega bodo obravnavali tudi nekatera prečta ideološko-politična in organizacijska vprašanja partije.

Plenum CK pričakujejo na Poljskem z velikim zanimanjem predvsem zaradi tega, ker bodo na njem prvikat po oktobrskem preokretu vsestransko proučili nadaljnje dolgoročne načrte za gospodarski razvoj dežele. Plenum bo obravnaval obširne »teme o sedanjem gospodarskem razvoju«, ki so jih dolgo pripravljali in ki ocenjujejo izpolnjevanje sedanjega petletnega gospodarskega načrta ter določajo smernice perspektivnega načrta za prihodnjih deset do petnajst let. Po plenumu bodo te teze objavljene, s čimer se bodo začele na Poljskem pripravne na kongres partije. Tretji kongres PZPD naj bi bil v prvi polovici prihodnjega leta.

Plenum bo posebej proučil spremembe, ki so nastale v poljskem gospodarskem sistemu po osmem plenumu CK PZPD, da bi zagotovili nadaljnji razvoj v tej smeri.

Kakor je znano, je nastal v razvoju poljskega gospodarstva v zadnjih dveh letih občuten preokret, zlasti v sistemu upravljanja. Predvsem so razširili pristojnosti ljudskih odborov v gospodarstvu. Delovni kolektivni podjetji so postali bolj samostojni, kar se med drugim zrcali tudi v manjšem številu raznih direktiv in okrožnic centralnih organov, predvsem ministrstev in planske komisije. Povečalo se je družbeno zanimanje za posle podjetij, odkar so se začele delavske samoupravne konference, na katerih so z enakimi pravicami zastopani delavski sveti, sindikalne podružnice in partijske organizacije. Razen tega so v mnogih industrijskih panogah uklinili prejš-

Naš uspeh na solunskem velesejmu

Atene, 6. okt. (Tanjug). Industrijsko blago jugoslovanskih podjetij, razstavljeno na letošnjem solunskem sejmju, je zbudilo živahno zanimanje grških poslovnih krogov. Posebno velja to za kmetijske stroje. Za nabavo teh strojev so sklenili ugodne pogodbe, čeprav so se stroji šele drugič pojavili na sejmju.

Dobavne pogodbe so sklenila tudi jugoslovanska podjetja kovinske, kemijske, tekstilne in nekaterih drugih industrijskih panog, podjetja mlinske industrije, industrije gradbenih strojev, podjetja za proizvodnjo elektromotorjev, telefonskih aparatov, Dieslovih motorjev, strojev za obdelavo kovin in druga.

Skupna vrednost na sejmju sklenjenih pogodb presega 200 tisoč dolarjev. Pričakujejo pa, da bo vrednost pozneje sklenjenih pogodb med grškimi kupci in jugoslovanskimi proizvajalci še dosti večja.

nje centralne uprave ter ustanovili gospodarska združenja, ki koordinirajo poslovanje in delo podjetij iste panoge ali raznih podjetij, povezanih v kooperaciji. Vse te spremembe so znatno sprostile ves sistem gospodarskega upravljanja.

Kar zadeva kmetijstvo, bodo teze plenuma pokazale, kako uveljavljajo novo politiko na vasih, ter zahtale nove smernice za mirno, postopno in prostovoljno socialistično preobrazbo poljske vasei.

Bejrut, 6. okt. (AP). — Tu so se danes spopadle varnostne sile in falangisti, ki skušajo mestu s terorjem vsiliti splošno stavko. V spopadu so bili štirje ljudje ubiti. V mestu je bilo slišati več eksplozij in strojnične rafale.

Predsednik republike Fuad Šehab se je sinoči več kot pet ur posvetoval s političnimi prvaki, z ministrskim predsednikom Keramijem, bivšima predsednikoma vladce Salamom in Abdulhom Jafijem ter bivšimi upornikiškim voditelji Džumblatom, El Asadom in Sabrijem Hamadijem. Na sestanku ni bilo nobenega pristaša bivšega predsednika republike Samuna.

Po konferenci je Salam izjavil, da so proučili načine in sredstva, da bi razpodeli »črne oblake, ki so se v zadnjem času zgrnili nad Libanonom.«

Falangistična nadloga v Bejrutu

Berlin, 6. okt. (ADN). Minuli teden so bili v vzhodnem in zahodnem Berlinu zasebni razgovori med predstavniki Zveznega zbora ter vzhodnonemške Ljudske zbornice. Govorili so predvsem o predlogu vzhodnonemške vlade, naj bi se začeli pogajati o sklenitvi mirovne pogodbe z drugimi deželami.

Sestanki med predstavniki Benna in Pankowa

Berlin, 6. okt. (ADN). Minuli teden so bili v vzhodnem in zahodnem Berlinu zasebni razgovori med predstavniki Zveznega zbora ter vzhodnonemške Ljudske zbornice. Govorili so predvsem o predlogu vzhodnonemške vlade, naj bi se začeli pogajati o sklenitvi mirovne pogodbe z drugimi deželami.

PO REFERENDUMU

Mnenje KPF o vzrokih poraza in njeni nadaljnji cilji

CK KPF je imel te dni plenarni sestanek, na katerem je sprejel nedavni referendum. Sprejel je resolucijo, v kateri je med drugim rečeno:

Potrditve ustave pomeni odmik od demokracije v Franciji. S tem je nastal v deželi resen položaj. Splošna volilna pravica se je zožila, vloga ljudskega predstavnika je oslabiljena. Izredna pooblastila so zdaj osredotočena v rokah enega človeka. Izid referenduma, ki potrjuje vojaški upor, vzpostavlja družbeno življenje nevarnosti, da bodo predstavniki reakcije, militarizma in fašizma poskušali čimveč iztisniti iz tega položaja. Nova ustava, ki omejuje možnost kontrole ljudstva ali njegovih izvoljencev nad političnim življenjem dežele, koristi silam, ki določajo politiko sedanje vlade: velikim podjetnikom, bančnikom in bankam.

CK KPF poudarja, da so med referendustom od Francozov zahtevali, naj se izreče ne o kakem političnem problemu ali pro-

poudarjeno nadalje v resoluciji, je tako velika, da politika De Gaulle ne more odgovoriti na nasprotujoče si nade glede njega samega. Ta protislovja so realna. Vladni ukrepi jih bodo postopoma spravljali na dan. Republikanci, ki so se časno znašli v zablodi, pa bodo obrnili hrbet tistemu, kar se bo vsak dan bolj kazalo kot pustolovščina in prevara.

V resoluciji je poudarjeno, da kažejo že prvi ukrepi vlade, v kateri smeri pojde razvoj po referendumu. V zvezi s tem CK KPF opozarja na to, da De Gaullova vlada nadaljuje vojno v Alžiriji, da razširja ondodni izredni režim na samo Francijo, da se je odločila za staro kolonialno politiko, slonečo na odklonitvi priznanja narodnih zahtev alžirskega ljudstva, da dopušča naraščanje cen in najemnin, da odreka delovnim ljudem višje plače, ko je hkrati odpravila davek na dobiček kapitalističnih družb.

Vlada, je rečeno v resoluciji,

se ne le strinja z oborožitvijo Nemčije, marveč napoveduje tudi okrepitev Atlantske zveze s sklenitvijo tesne zveze z Nemčijo in z vključitvijo Francije v atomsko oboroževalno tekmovanje.

CK KPF izjavlja, da bodo vsi naporii francoskih komunistov usmerjeni na naslednje cilje: konec vojne v Alžiriji in navezovanje novih stikov med Francijo, Alžirijo in drugimi prekomorskimi ozemlji s pogajanjii, slonečimi na soglasju in enakosti pravic; zagotovitev miru po poti popuščanja mednarodne napetosti in opustitev tekmovanja v oboroževanju; zboljšanje standarda delovnih ljudi v mestih in vaseh z zadovoljivijo njihovih potreb; zagotovitev sredstev, potrebnih za razvoj prosvete, znanstvenih raziskovanj in tehnike; obramba družbenih svoboščin in boj za njihovo razširitev.

V resoluciji je poudarjeno, da je zdaj glavna naloga združitve demokratičnih sil v deželi. Komunisti se bodo vztrajno zavzemali za organizacijo gibanja ljudskih množic in za zagotovitev njegove enotnosti.

ARETACIJE ALŽIRCEV V FRANCIJI

Pariz, 6. okt. (AP). Policija je aretirala 14 Alžircev zaradi »napadov na posamezne ljudi in industrijske objekte.« Poročilo o tem prvič, da so med aretiranimi tudi ljudje, odgovorni za nedavni atentat na ministra za informacije Jacquesa Soustella.

Obisk iz Italije

Beograd, 6. okt. (Tanjug). V Beograd je danes prispela delegacija Unije dela Italije pod vodstvom člana Izvršnega nacionalnega sekretariata dr. Adriga Piraccinija. Pri nas se bo mudila približno 10 dni kot gost Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Obiskala bo razen Beograda še Sisak, Zagreb, Jelenice in Ljubljano, kjer bo v podjetjih kovinske industrije proučevala probleme delavskega upravljanja.

ALEŠ BEBLER:

Brazilci osvajajo Brazilijo

tukajšnje, brazilsko. To je džungla, ki je prodrla v mesto ali pa je mesto prodrlo drugem predoru, za katerim zagledaš Copacabano, ponos vsega Ria in menda tudi okno — v nižavo, pogozdeno ali naseljeno, vse dežele.

Iznenada prispemo na vrh. Nekaj sto stopnic in pred nami se razgrne prizor, ki nam dobesedno zapre sapo. Okrog zaliva in tik ob morju, v vseh smereh, kamor seže oko, vse je posejano z golimi, strmimi, malone gladkimi griči sredi gozdov in gajev. Med zalivom in odprtim morjem, na polotoku je videti posebno izrazit hrib, Pon de Asucar, kar pomeni v našem jeziku »Sladkornati klobuk«. Ob obali zaliva in odprtega morja ter na ožjem ali širšem prostoru med griči stoji več hiš, nekaj belih, zgrajenih iz kamna in betona, nekaj lesenih, večinoma sredi zelenja.

Sonce se bliža zobčastemu ozborju. V mestu prižigajo prve luči. Kmalu se prikažejo obrisi svetlih točk — glavne ulice in ceste ob morskimi obali. Iz mraka se prikazujejo drug za drugim deli mesta, ko okenca z zvezdami posutega nebasa. Ni dvoma: po položaju, po fantastično izoblikovanih tleh, po bogastvu rastlinstva Rio med velikimi mesti nima tekmeča. Nima ga tudi po bogastvu variacij na temo: voda, hiše, zelenje, hribi. Če se voziš z avtomobilom samo skozi središče, se prizor vsak hip spremeni. Zdaj si v drevoredu bujnih palm, zdaj pred nebotičnikom newyorskoga sloga, pa spet na morskimi obali, pred »Sladkornatim klobukom«, potem se prikaže »Grbavec« nad črto srednje visokih poslopij. Nenadoma pa vse to izgine v predoru pod hribom in ko se pripelješ iz vročine, v decembru, januarju in februarju, v njega, zagledaš skromne lesene hiše, favele. Zdaj, v brazilski »zimi«, se počuti človek

Toda tudi to kmalu izgine, ker si že v Copacabana, stokrat sem slišal to besedo. Tako imenujejo v New Yorku in Parizu latinsko-ameriške restavracije in nočne lokale. Naposled zagledam najbolj slovečo plažo na svetu. V obliki polmeseca stoji okrog nje sodobne vechnadstopne hiše, vse enako visoke. Med njimi se vije široka asfaltirana cesta, polna ogromnih ameriških limuzin, vozovih druga za drugo. Na plaži je vse polno v pesek zataknjenih senčnikov in pestrih ženskih kopalnih oblek. Dopoldne, med 11. in 12. uro, se sončijo tu najlepše mlade žene Ria, tiste, ki se podnevi večinoma samo sončijo, ponoči pa gledajo v privatnih salonih ameriške filme. Tu je tudi mnogo otroških negovalk z otroki — črnimi in belimi, večinoma pa črnimi, ki igrajo nogomet. Tu se vežbajo že od mladih nog bodoči svetovni prvaki v tem brazilskem narodnem športu.

Copacabana pa ima še druge prebivalce. Tiste, ki prihajajo sem zvečer. To so zaljubljeni parčki, večinoma črni ali mulati, ki za svojo ljubezen nimajo drugega zavetišča. Polne so jih klopcje vzdolž sprehajališča, pa tudi pesek je posejan z njimi, tja do roba morja. Copacabana je mesto zase, Rio pa kakor skupej mest, izmed katerih ima vsako svoj značaj.

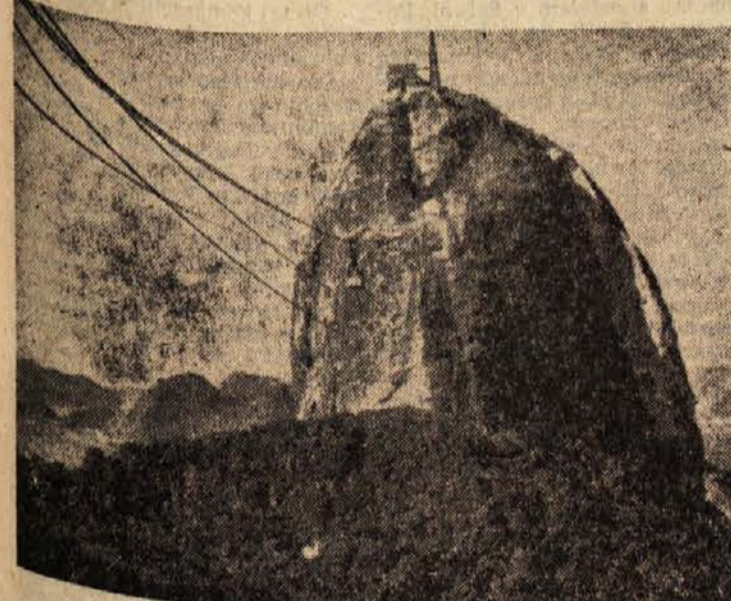
Botafogo, katerega ime pomeni tistega, ki »bruha ogenj«, ker je eden izmed najbolj vročih delov mesta, seveda v času sprehajališča, pa tudi pesek je posejan z njimi, tja do roba morja. Copacabana je mesto zase, Rio pa kakor skupej mest, izmed katerih ima vsako svoj značaj.

Botafogo, katerega ime pomeni tistega, ki »bruha ogenj«, ker je eden izmed najbolj vročih delov mesta, seveda v času sprehajališča, pa tudi pesek je posejan z njimi, tja do roba morja. Copacabana je mesto zase, Rio pa kakor skupej mest, izmed katerih ima vsako svoj značaj.

tu kakor v trgovskem delu kakega velikega evropskega mesta. Tu so trgovine, pisarne, bravnice in manjše kavarne, vse v poslopijih vseh vrst, visokih in pritličnih, lepih in neokusnih, z ulicami, polnimi raznih vozil. Sredi mesta so ulice ravne ali pa speljane v pravih lokih, širše obrobline s palmami, druge, ožje, polne boljših trgovin. Neenotnost v arhitekturi je tu dosegla višek. Poleg nebotičnikov ameriškega tipa vidiš cerkvico v slogu kolonialnega baroka, poleg dvonadstropnega poslopja, podobnega vojašnici, stoje vile v slogu secesije iz začetka našega stoletja, med njimi pa se vijejo ulice, širše in ožje, polne motornih vozil, od ameriških limuzin najnovejšega tipa do starih fordov, tovornjakov in avtobusov raznih tipov, ki jih je toliko, da tu ni mesta ne za bicikle ne za motokikle.

Industrijsko predmestje, neskončno, z enoličnimi zidovi tovarn in ulicami, ob katerih stoji pritlične lesene hiše z vrtnički, na katerih rasto limonovci in kavovci. In na koncu — favele. Te niso del mesta, videti jih je povsod. To so naselja na položnejših pobočjih ali ob vnožju gričev, zgrajena iz kamna, ki se krusi s strmih sten, neprikladna za visoka sodobna poslopja. Tu so se naselili največji siromaki, večinoma črni in mulati. Brez arhitektov in brez cementa so si zgradili iz desak in pločevine morje hiš in koč. Kanalizacija, vodovod in elektrika ne sežejo do tod. Toda favelo vidiš povsod. Vsaj vtis je takšen. Ko se voziš z avtomobilom sem in tja po Rio, te čaka favela za vogalom, na koncu ulice, nad predorom in pod nebotičnikom.

Nebotičnik in favela. V mestu, kjer je vsega na pretek, največ pa kontrastov, je to najostrejši kontrast. Opaziš ga takoj prvi dan in vtisne se ti globoko v spomin. Nebotičniki in favele okrog golih gričev, med temnozelenimi palmami, v luči sonca in morja, to je Rio. (Dalje prihodnjč)

»Sladkornati klobuk« v neposredni bližini Rio de Janeira

gramu, marveč o človeku. Tako je prišlo v zmedenem položaju do seštevanja glasov, ki so bili različnega, včasih tudi nasprotujočega si pomena.

Za francoske ekstremiste v Alžiriji, za reakcije pomeni značaj odgovorov »da« predvsem ohranitev in povečanje njihovih razrednih privilegijev. Republikanci so v glavnem želeli sprejemanje politike. Stalna razcepilnost levih sil in njihov odpor proti sporazumu pristašem odgovora »ne« nista omogočila, da bi dosegli perspektivo, ugodno za obnovo francoske politike in za demokracijo.

To so glavni vzroki, da je bila ustava odobrena, je rečeno v resoluciji. Temu je treba dodati državljansko vojno, ogromno pagandno za ustavo ter pritisk države in višje duhovščine.

CK KPF izjavlja, da bo partija v novem položaju po demokratičnem potu nadaljevala svoj boj za svobščino.

Razlika vzrokov, ki so napotili volivce, da so glasovali »za«, je

Srečanje med nogometnima reprezentancama Madžarske in Jugoslavije ni bilo v središču pozornosti le domače, marvec tudi nogometne javnosti v svetu. Madžari so bili poraženi v Moskvi, toda zapustili so zelo dober vtis. Za ta neuspeh so se hoteli rehabilitirati v Zagrebu. Pri tem so le deloma uspeli. Po vsem tem se ni čutili, da je srečanje v Maksimiru mimo rekordnega števila gledalcev privločilo tudi 40 fotoreporterjev, filmskih in televizijskih snemalcev iz vse Evrope.

REPUBLISKA ROKOMETNA LIGA

Navzlic dežju — sonce za domače

Navzlic dežju se je tudi v nedeljo, ko je bilo na sporedu IV. kolo republiške rokometne lige, zbralo na igriščih precejšnje število gledalcev. V tem kolu so bili domačini uspešnejši kot gostje, saj so zbrali le od osmi možnih kar šest točk. Le Odred je slavil v gostih pri mestnem tekmeu Slovana dokaj visoko zmago. S to zmago je Odred na lestvici prehitel vodčega Branika, ki je minulo nedeljo prvokrat gostoval na tujem. V Maribor se je vrnil praznih rok, kajti domači »Partizan« je bil boljši in je zaslužen zmagal. Do sedaj vodčede možstvo nas s svojo igro, čeprav je nastopalo oslabljeno, ni navdušilo. Kaže, da znajo branikovec zmagovati le na svojem igrišču in to s sodnikom, ki dovolj grobo igra. Kovinar je tudi to nedeljo poskrbel za presenečenje in doma tesno premagal Svobodo. Rudar v Trbovljah ni imel mnogo težav z zadnjim na lestvici, »Mariborom«. Mimo dveh točk pa si je z visoko zmago izdatno popravil razliko v golih. V petem kolu je na sporedu zanimiv derby med Svobodo in »Partizanom« Krim. Odred bo imel v Rudaru resnega tekmeča. Branik je favorit v srečanju s Slavonom na domačih tleh, Kovinar pa se bo srečal z mestnim rivalom »Mariborom« in bo k svojemu izkupičku dodal še novi točki.

REZULTATI IV. KOLA:

Odred : Slovan 17:12 (10:5)
»Partizan« : Branik 17:13 (6:5)
Rudar : »Maribor« 20:9 (10:3)
Kovinar : Svoboda 14:13 (7:4)

LESTVICA:

Odred	4	3	1	0	72:36	7
Branik	4	3	0	1	85:59	6
Rudar	4	3	0	1	62:47	6
Kovinar	4	2	1	1	68:42	5
Svoboda	4	2	0	2	61:41	4
»Partizan«	4	2	0	2	68:62	4
Slovan	4	0	0	4	53:71	0
»Maribor«	4	0	0	4	44:99	0

S. PAPEZ

Madžarski napadalec od veselja objemajo Sandorja, ker je zabil izenačujoči gol

SAHOVSKI ČETVERBOJ SLOVENSKIH KLUBOV

Olimpija v II. zvezni ligi

Ljubljana, 6. oktobra. — Sinoci je bil v Šahovskem domu zaključeno četverboj 10-članskih moštev Branika, »Jesenice«, »Kranjska« in Olimpije. Zmagala je Olimpija, ki bo tako zastopala slovenski šah v II. ligi. Le-ta se bo začel 26. tega meseca v dveh skupinah. V I. kolu so razpoloženi šahisti Branika premagali »Jesenice« s 5:4,5, Olimpija pa kranjčane s 6:5,3,5. Branik je s svojim uspehom opozoril, da ga ne gre podcenjevati. Zmaga Olimpije je bila prepričevalna. V II. kolu je »Kranj« premagal Branik s 5:5,4,5, jesenčani pa so po nesrečnem porazu Trampuža (O) proti Longerju zabeležili zmago 6:4 nad Olimpijo.

● KAIRO, 6. okt. (Tanjug). — V okviru olimpiade UNEF v Egiptu je na šahovskem tekmovalju zmago možstvo našega Odreda, ki je osvojilo prvo mesto v moštvenem in posameznem plasmaju. Člani naše reprezentance bodo prejeli zlate medalje ob dnevu OZN.

PO NEDELJSKEM SREČANJU JUGOSLAVIJA—MADŽARSKA V ZAGREBU

POD KOLESJEM STARIH NAPAK

Igra in remi, ki nas ne smeta zadovoljiti — Kdaj bomo videli borbeno in požrtvovalno vso enajstoro, res dobro pripravljeno?

»Manjkalo nam je harmonije, ki so jo pokazali naši nasprotniki,« je izjavil po tekmi Madžarska—Jugoslavija, vodja našega napada, Zebec. Izjave igralcev in drugih po nogometnih srečanjih so prva, morda neizvidna, zato pa toliko bolj značilni vtisi. Res, pri našem nasprotniku, ki kot rečeno, ni pokazal nekega posebnega, smo lahko zapazili in čutili ter občudovali, koliko in kaj pomeni dobro vigran kolektiv, pa čeprav v njem ni zvezni kot so bili to Bujakas, Hildeguti in drugi. Zebecva izjava morda ne bi zaslužila posebnega komentarja, če bi se našemu možstvu pripetilo kaj takega v izjemnih primerih, če ne bi vzroki globljih korenin. Gre predvsem za način izbiranja novih članov reprezentance, za selekcijo kot temu nekateri pravijo ter za dejstvo, da so priprave naše reprezentance vse prej kot resne, da z njimi njeno vodstvo vedno kasni in potem maš vrzeli kar tako, na hitro roko. O tem, da se reprezentantje niso mogli vigrati zaradi prepoznih priprav oziroma, da se niso mogli vigrati tisti, ki so jih morali zamenjati, zaradi tekme Dinama za »Foka« evropskih prvakov v času naših meddržavnih srečanj, je že predolgčasno govoriti. Kako je moč opravičiti udeležbo Popovića v krilski vrsti, pa Ognjanovića, ki je dobil v B reprezentanci komaj očno dobro, v naši reprezentanci enajstoro, ki pa je vendar na razpolago dovolj, žal še neizkoriščenih igralcev. Teško je odgovoriti na vprašanje zakaj je branil naša vrata Beara, ko je vendar že dlje časa kazal, da ni v formi in da nanj brikas ni potrebno več računati. Ali imamo na to vprašanje res je samo tak odgovor, kot ga je zapisal eden izmed novinarjev dobesedno takole: »Iskati opravičilo? Ni ga! Zamenjati? To je prav tako nesmiselno: ni je!«

ali bo Skorjčič kdaj brani vsaj v B reprezentanci ali pa bodo tamkaj njega in njemu enakovredne vratarje zamenjali drugi, slabši vratarji iz tako imenovanih velikih klubov. Ko je že beseda o vratarjih, še to: Beara je daleč degažiral Žogo, toda le majokdaj so to prednost izkoristili naši napadalec, pač pa so bili to madžarski branilci. Nedeljsko srečanje je bilo res zamuljena priložnost, da po 27. letih vsaj enkrat premagamo Madžarske, če bi imeli nekateri igralci vsaj nekoliko več resnih ambicij. To, kot rečeno, velja za Veselinovića, ker se ni trudil, za Sekularca in oba krilca, ki še ne sodijo v A reprezentanco, pa naj si jih nekateri zaščitniki še tako hvalijo. V zvezi temu, da so bili Madžari boljše možstvo, pa bi jim lahko nasuhli še nekaj golov, če bi vsaj Veselinovič igral tako kot more in zna, Zebec, Lipošinovič, ki je sicer zavrnil popolnoma čisto situacijo in Petakovića, pa so igrali nekomplirano, vendar spretno in z velikim poletom.

Upamo, da so se mladinci, ki so zlasti v drugem polčasu forsirali igro po sredi, skozi zid madžarske obrambe, od tega nekaj naučili. Prepustimo skoraj že standardne hibe naših igralcev, ki smo jih ponovno videli v vsej aktivnosti, tako pri mladincih kot pri reprezentantih, trenerjem. Gre predvsem za zadrževanje žoge, zavlačevanje in potem še netočno podajanje itd. Italijanski sodnik Liverani se razen napak ni izkazal za neko avtoriteto. Igralci so igrali tako, kakor so hoteli, grobo ali pa ne.

REPUBLISKO PRVENSTVO POSAMEZNIKOV

Štirje mojstri, deset kandidatov in dva prvokategornika na startu

Ljubljana, 6. okt. — V Šahovskem domu se je danes začelo VIII. šahovsko prvenstvo Slovenije za posameznike. Med 16 udeleženci so štirje mojstri (Puc, Germek, Lešnik, Longe), 10 mojstrskih kandidatov in dva prvokategornika (Parma, Plavčak). Pred začetkom je predsednik SZS, Edo Turnher, spregovoril udeležencem nekaj spodbudnih besed, nato pa je žreb razvrstil udeležence v turnirsko tabelo takole: 1. Parma, 2. Plavčak, 3. Jordan, 4. Longe, 5. Puc, 6. Guzelj, 7. Vošpernik, 8. Kržišnik, 9. Lešnik, 10. Draksler, 11. Njegovan, 12. Bavdek, 13. Stupica, 14. Bajec, 15. Germek, 16. Krivic (lanski prvak). Posamezna kola bodo igrali vsak dan od 16. do 21. ure. Po vsakem petem kolu je prost dan. Prekinjene partije bodo igrali dopoldne in ob prostih dnevih.

ŠAHOVSKA OLIMPIADA

Prva ničla v našem taboru

München, 6. oktobra. (Tanjug). — V nadaljevanju prekinjenih partij iz V. kola šahovske olimpiade je v četrti skupini Jugoslavija premagala Belgijo z 2,5:1,5 točke in se uvrstila na drugem mestu, za CSR. Posamezni izidi: Matanovič — Dunkelblum remi, Ivkov — Van Schor sit, Trifunovič — Van der Brek 1:0, Fuderer — Beyen 1:0. Do prekinitve je Jugoslavija vodila z 2,5:0,5 (1). Prvi je spet zabeležil točko Fuderer. V sicilijanski je že v otvoritvi osvojil trdnjavo za dve figuri in znatno pozileško prednost. Ob nasprotnih rokadah je bil naš mojster v napadu hitrejši in je v 21. potezi postavil nasprotnika pred mat ali veliko materialno izgubo. Matanovič je imel proti Dunkelblumu težaven položaj. Belgijec je namreč zamenjal vsako figuro, ki je prišel do nje. Navzlic temu je Mata-

Prepoln stadion v Maksimiru je umolknil: Sandor, desno krilo, najbolj nevaran igralec madžarskega možva, bl kmalu prehitel Bearo

PLAVALNI DVOBOJ MLADIH JUGOSLAVIJE IN ITALIJE

Uspela oddolžitev

Split, 6. okt. Meddržavni dvoboj mladinskih reprezentanc Italije in Jugoslavije v plavanju, skokih v vodo in vaterpolu so je končali s zmago naših tekmovalcev s 121:116 točkami in se tako oddolžili za poraz v prvem srečanju v Italiji, v plavanju pa so zmagali Italijani s 88:85, v skokih v vodo pa Jugoslavlani s 14:7. V vaterpolu so pri mladincih do 18 let zmagali Jugoslavlani s 3:2 (3:0), srečanje vaterpolistov do 21 let pa se je končalo neodločeno 3:3 (2:1).

KOMENTAR MADŽARSKEGA TISKA

Niti po 27 letih

Budimpešta, 6. oktobra. (Tanjug). — Izmed madžarskih listov, ki izhajajo v ponedeljek, posveča večerajšnji tekmi »Nepsport« zelo veliko prostora. Po tem je moč videti, kako pomembna je bila ta tekma za madžarske športne kroge in športno javnost naslobo. Neodločen rezultat zagrebške tekme ocenjujejo tukajšnji časniki kot uspeh za Madžarske, sodijo pa tudi, da morajo tri zmage v ostalih srečanjih povrniti zaupanje v madžarski nogomet. Madžari so željno pričakovali zmago v Zagrebu. Ne le zaradi tega, ker je bila po nizu neuspehov potrebna rehabilitacija, ampak tudi zato, ker so ugotovili, da je Jugoslavanski nogomet v zadnjem času dosegel boljše uspehe kot njihov: boljše uvrstitve na Svedskem in pomembna zmaga nad Avstrijo v Pratu pred štirinajstimi dnevi. Zmaga proti takemu nasprotniku na njegovih tleh bi vsekakor mnogo pomenila, vendar tudi neodločen rezultat veseli madžarsko športno javnost. Po mnenju »Nepsporta«, so bili Madžari boljši v prvem, Jugoslavlani pa v drugem polčasu. Pravilo tudi, da sta obe krilski vrsti zstajali in večkrat pripeljali obrambi v zelo nevarne položaje, obema vratarjema pa so pripisali krivdo za dva gola. Med jugoslovanskimi igralci so v »Nepsportu« dobili najboljše ocene Belin, Petakovič in Zebec. Časnik »Hefefehirk« poroča, da Jugoslavija niti večkrat, po 27 letih, ni uspela premagati Madžarske. Po mnenju tega časnika imajo največ zaslug za neodločen rezultat Sandor, Budai, Bundzak, Matrai in Sipos, med najboljšimi igralci pa uvršča Bearo, Crnkovića, Sekularca in Veselinovića (7).

Jutri Krim—Odred

Jutri ob 15.45 bo na igrišču Krim na Rakovniku prijateljska nogometna tekma. Moštvi bosta nastopili v najmočnejših postavah ter se obeta ubiteltjem nogometa borbeno tekma, saj je Krim znan kot borbeno možstvo medtem ko je Odred boljši v tehniški Vabljeni.

● BOLOGNA, 6. okt. (Reuters). — Nicola Pietrangeli je osvojil letošnjo italijansko teniško prvenstvo. V finalu je premagal Sirolo s 7,5, 6,7, 1,5 v posameznih setih. Finalu pa lanskega prvaka Merla.

● BERLIN, 6. okt. (DPA). — Srečanje nogometnih reprezentanc Vzhodne Nemčije in Bolgarije je bilo končano neodločeno 1:1 (1:0). Gol za domače je dosegel Trägger v 20., za Bolgarijo pa Milanov v 80. minuti.

GASILSKA ZVEZA SLOVENIJE
proda nov malo vožen
osebni avto
znamke Wartburg
model 1957
Ogled vozila: Ljubljana, Veselova ulica 9 3921

ZAGREB
prodajalna Ilica 5 (OKTOGON)
SY-1015, 45. obr.
ZAPLESIMO MILO MOJE
hitri poskok
SASTANAK, počasni poskok

R A Z P I S
Na podlagi 89. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov in 58. člena uredbe o kmetijskih zadrugah razpisujemo mesto
upravnika
Kmetijske zadruge Gorice
Pogoji: Visoka, višja ali srednja strokovna izobrazba in potrebna praksa.
Prošnje, opremljene z državnim kolkom za 180 din in občinskimi kolkom za 95 din, ter kratkim življenjepisom ter posljite do 15. oktobra 1958 na naslov: Občinski ljudski odbor Ljubljana-Vič. 3947

Trener naše reprezentance inž. Slavko Milošević je izkoristil odmor za posvet z igralci. Na sliki pri njem: Sekularac, Zebec, Veselinovič.

DNEVNE NOVICE

FESTIVALNA DVORANA »SOCA«
 petek, 10. okt. ob 20: »Otrok - pies in min.«, ritmičnomimnična prireditev z otroki, pripravil Ziva Kraigher in Tina Piccoli v okviru tedajev Pionirske knjižnice.

Fakultetni svet naravoslovne fakultete v Ljubljani razpisuje mesto asistenta v zoološkem inštitutu. Prijave sprejema tajništvo fakultete 15 dni po objavi v Uradnem listu.

Filozofska fakulteta v Ljubljani razpisuje mesto bibliotekarja v psihološkem inštitutu. Prijave sprejema tajništvo fakultete do 14. oktobra 1958.

KONCERTI

v petek, 10. t. m. priredi Slovenska simfonijska izredni, volkaino-instrumentalni koncert. V sporedu so dela, s katerima bo ansambel gostoval novembra meseca po Italiji: Carmina burana. Solisti: Nada Vidmar, Janez Lipušček, Samo Smerčič. Dirigent Samo Hubad. Vstopnice pri blaginji SF od 120-350 din.

VESTI IZ KRANJA

Cetrtek, 9. oktobra ob 20. Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Cetrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 10. okt. ob 20. Audry: »Soledad«. Gostovanje v Logatcu.

Sobota, 11. oktobra ob 20. Audry: »Soledad«. Premiera. Abonma red Premierski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 12. oktobra ob 18. Audry: »Soledad«. Abonma kolektivni E. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Casona: »Drvesa umirajo stoj«. Abonma kolektivni G. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Roksandij: »Babilonski stolp«. Gostovanje v Podpečih. Danes ob 20. uri bo za abonma red Premierski uprizorjena Roksandijeva komedija »Babilonski stolp«. Predstava je bila pripravljena ob koncu lanske sezone. Delo je režiral Jože Tiran. Igrajo Eva Zuparičeva, Judita Hahnova, Franek Trefalt, Mirko Zupančič.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Cetrtek, 9. okt. ob 20: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Go-

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
 »DELAVSKI DOM«: madžarski film »Nedeljska romanca«.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO
 »RADIO«: ameriški barvni film »Mister Roberts«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: avstrijski barvni film »Noč v Benetkah«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, dne 7. oktobra 1958

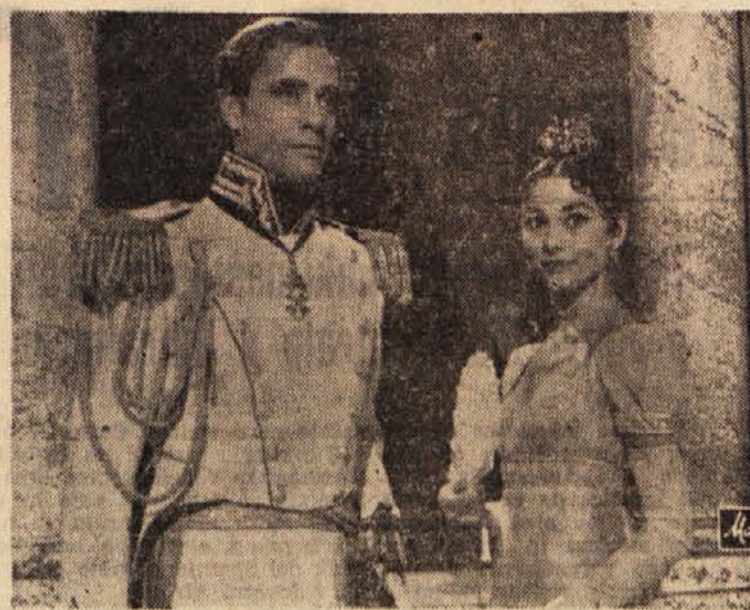
Pročala: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.55

5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored - 6.30-6.40 Reklame in obvestila - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Šopek rožmarina in rdečih nageljnov - 8.30 Deset minut z orkestrom Jackie Gleason - 8.40 Potopisi in sporniki - Ernest Schnabel: Intervju z našo zemljo - I. - 9.00 v svetu opernih melodij (Ponovitev oddaje z dne 29. IX. 1958.) - 10.10 Zabavna matineja - 10.45 Za dom in žene - 11.00 Priljubljene virtuozne skladbe za violino in klavir - 11.30 Oddaja za otroke - 12.00 Lovski kvintet v dvo in tričetrtinskem taktu - 12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Rado Linzner: Se kaj o setvi pšenice in ječmena - 12.25 Simfonični plesi - 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila - 13.30 Odiomke iz znanih oper pojo naši solisti - 14.00 Melodije domačih avtorjev - 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame in obvestila - 15.40 Humoreska tega tedna - Peter Karvas: Strokovnjak - 16.00 Za glasbene ljubitelje - 17.10 Hammond orgle v ritmu - 17.15 Plesna čajanka z orkestrom nürnbergskega radia - 18.00 Družinski pogovori - 18.10 »Narodni ep« (Ciklus odhaj Ogrskih rapsodij Fr. Liszta) - 18.45 Domače aktualnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Plesni orkester Radia Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko - 20.30 Radijska igra - Marin Držič: Mirko Rupel: Boter Andraž (prva izvedba) - 21.30 Iz italijanskega instrumentalnega baroka - 22.15 Zabavni intermezzo - 22.30 »Zapojmo še enkrat« (Posebna oddaja Radia BBC) - 22.50 Melodija za lahkno noč - 23.00-24.00 Plesna glasba.

II. PROGRAM
 14.00 Poje Ljubljanski komorni zbor - 14.20 C. Saint-Saens: Koncert za klavir in orkester št. 4 v c-molu - 14.45-15.00 Ljubljanska kromika in obvestila.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriško-italijanski barvni vstavilski film

»VOJNA IN MIR«

I. del (po Tolstojevem romanu)

Režija: King Vidor. Igrajo: Audrey Hepburn, Henry Fonda, Mel Ferrer, Vittorio Gassman in dr. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.15 uri. - Ob 10. uri matineja ameriškega filma »Dodsworth«. Režija: William Wyler - 1936. Danes zadnjikrat. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: jugoslovanski film »Crni biseri«. Režija Tomo Janić. V gl. vlogi Severin Bellić, Tednik F. N. 40. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma po enotni ceni 20 din.

KINO »SLOGA«: jugoslovanski sportski film »Gymnastrada«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat. Ob 10 matineja škeške barvne filma »Nekoč je živel kraj« po enotni ceni 20 din.

KINO »VIC«: amer. barvni vstavilski film »Umetniki in vzori«. Režija Frank Tashlin. Igrajo Jerry Lewis, Dean Martin, Dorothy Malone, Shirley MacLaine in Anita Ekberg. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja Disneyeva risaneva filma »Pepelka« po enotni ceni 20 din.

KINO »SOCA«: Jugoslovanska kinoteka predvaja angleški kriminalni film »Gospa, ki izgine«. Režija: Alfred Hitchcock - 1938. Igrata Margaret Lockwood in Michael Redgrave. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Samo danes in jutri.

KINO »SISKA«: angleški barvni vstavilski film »Iliš skrivnosti«. Predstave ob 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9 do 11 in od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM Kotnikova 8: sovjetski barvni film »Arena smelih«. Predstavi ob 10 in 15. **KINO »LITOSTROJ«:** ameriški barvni film »Kjer reka zavije«. Tednik 28. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Nemški barvni film

»Lažni kapetan«

Tednik. V glavni vlogi Rolf Ludwig, Erwin Geschonnek, Else Wolz. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KREMA ZA ČEVLJE

TOVARNA ELEKTRIČNIH ŽARNIC

ZAGREB, FOLNEGOVIČEVA UL. 10

SPREJEMA PRIJAVE S SPECIFIKACIJAMI ZA

SKLEPANJE POGODB

ZA LETO 1959 DO 25. OKTOBRA 1958

Z-1502

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

bo prodala na javni dražbi danes, 7. oktobra 1958, ob 9. uri v garaži na Poljanskem nasipu št. 42, razhodovan

osebni petsedežni avto

znamke BMW

PREDAVANJA

Trgovinska zbornica za okraj Ljubljana obvesta člane kolektivov trgovskih podjetij, da so se zopet pričela predavanja na tečajih tujih jezikov, in sicer v večernih urah na Vajenski Poljanska cesta. Vpisovanje je na tajniškem oddelku vsake dan v dopoldanskem času. Prijave sprejemamo samo do 15. oktobra 1958. Kasnejši prijavi ne bodo mogli upoštevati. Tečaj je namenjen kandidatom plačajo le 500 din. Konec solskega leta. Tečaj bo trajal do aprila naslednjega leta. Letos se poučuje prijaviti se lahko v začetni ali nadaljnji tečaj. Vsa pojasnila dobite na tajniškem oddelku, Ljubljana, Mestni dom št. 211, soba 53.

GLEDALISKA

DRAMA

Cetrtek, 9. okt. ob 19.30: Brecht: »Sveč in drugi svetovni vojni.« Abonma C. (Vstopnice tudi v prodaji.)

Sobota, 11. okt. ob 19.30: Tolstoj: »Ana Karenina«. Izven in za prodajo.

Tolstojeva »Ana Karenina«, ki je doslej vse predstave razprodane, bo na sporedu tudi v soboto, 11. oktobra, v Savo severjevo v naslovni vlogi. Predstava bo izven abonmaja. Vstopnice zanjo bodo na razpolago pri dražbi blaginji v Operi od srede dalje.

OPERA

Torek, 7. okt. ob 19.30: Donizetti: »Don Pasquale«. Abonma red A.

Sreda, 8. okt. ob 19.30: Offenbach: »Hoffmannove pripovedke«. Abonma red D.

Cetrtek, 9. okt. ob 19.30: Donizetti: »Don Pasquale«. Abonma red E.

Petek, 10. okt. ob 19.30: Donizetti: »Don Pasquale«. Abonma red F.

Sobota, 11. okt. ob 19.30: M. Kogoj: »Cme maske«. Abonma red F.

Nedelja, 12. okt. ob 19.30: Donizetti: »Don Pasquale«. Izven in za prodajo.

Obveščamo neabonirano občinstvo, predstavah nekaj sedežev raznih vrst tudi v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pazaža

Torek, 7. oktobra ob 20: D. Roksandij: »Babilonski stolp«. - Abonma red Premierski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 8. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Cetrtek, 9. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 10. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 11. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 12. oktobra ob 20: Juš Kozak: »Balada o ulici«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Roksandij: »Babilonski stolp«. Gostovanje v Podpečih. Danes ob 20. uri bo za abonma red Premierski uprizorjena Roksandijeva komedija »Babilonski stolp«. Predstava je bila pripravljena ob koncu lanske sezone. Delo je režiral Jože Tiran. Igrajo Eva Zuparičeva, Judita Hahnova, Franek Trefalt, Mirko Zupančič.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom
 Cetrtek, 9. okt. ob 20: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Go-

stovanje v Medvodah. Predprodaja vstopnic pri kino blaginji od torika dalje.

Sobota, 11. okt. ob 20: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Gostovanje na Rakeku. Predprodaja vstopnic pri kino blaginji.

Nedelja, 12. okt. ob 15 in 19.30: D. Dobričanin: »Človek z Marsa«, komedija. Gostovanje v Starem trgu. Predprodaja vstopnic od četrtka dalje na pošti v Starem trgu.

Opozarjamo na gostovanje Sentjakobskega gledališča v Zadrženem domu v Medvodah, ki bo v cetrtek, 9. oktobra ob 20. Uprizorili bodo zabavno Dobričaninovo komedijo »Človek z Marsa«. Predprodaja vstopnic od torika dalje pri kino blaginji v Medvodah.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Maribor

Torek, 7. oktobra ob 10 in 15: Fr. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Gostovanje v Beogradu.

V Tednu otrok bo Mestno lutk. gledališče iz Ljubljane gostovalo v Beogradu. Uprizorilo bo marionetno igrfo Fr. Milčinskega »Zvezdico Zaspanko«. Delo je režiral Jože Pengov, lutke izdelala Mara Kraljeva, kostume Andra Avčinova. scenske osnutke inž. arh. Ernest Franz, glasbo je pripravil Franci Ogrizek, tehnični vodja pa je Ciril Jagodic. Z isto predstavo je gledališče gostovalo v maju 1958 na Mednarodnem festivalu lutkovnih gledališč v Bukarešti in želo mnogo priznanja. S tam bo gledališče začelo svojo redno sezono.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 38

Nedelja, 12. okt. ob 8: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 11: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 14: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 17: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 20: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 23: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 26: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 29: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 31: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 34: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 37: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 40: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 43: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 46: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 49: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 52: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 55: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 58: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 61: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v Sp. Šiški.

Ob 64: W. Karsch - J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«. Predstava v dvorani Zvezde prijateljev mladine v

Nevarne CENTRALE

Nekateri strokovnjaki nastopajo proti graditvi hidrocentrale v Gibraltarju

Med drzne inženirske načrte, ki bi jih napredujoče tehnika lahko kdaj uresničila, sodi tudi zamisel, da bi v Gibraltarju, prelivu med Sredozemskim morjem in Atlantikom na jugu Pirenejskega polotoka, zgradili velikanski jež hidrocentrale, ki bo obratovala na podlagi višinske razlike.

Sredozemskemu morju ne-nehno primanjkuje vode, ker izhlapeva hitreje, kot pa reke pri-

našajo nove vodne zaloge. Če bi v Gibraltarju zgradili jež, bi bila sredozemska vodna gladina kmalu nižja od atlantske, zato bi v jezu uredili hidrocentrale, ki bi oskrbovala z električno energijo velik del Španije in vrsto pokrajin v Severni Afriki.

Nekateri ugledni strokovnjaki pa so se odločno uprli izvedbi tega načrta, ker bi imelo »popravljanje« vodne gladine na tistem področju po njihovem mnenju usodne posledice. Oceano-

graf Henry Stommel, ki si je pridobil sloves s teorijo o morskih tokovih v oceanskih globinah, je mnenja, da bi uresničenje tega načrta povsem spremenilo podnebje ne le na atlantskih obalah, marveč tudi marsikje drugod po svetu. Površinske vode Atlantskega oceana vsebujejo namreč višji odstotek soli, kot pa je je povprečno v morju. Površinske vode postajajo zato zelo goste. Ko se ohladijo, se spuščajo v globino na dveh mestih, in sicer v severnem in južnem delu Atlantika. Tako nastanejo vzdolž obal mogočni podmorski tokovi, ki se stekajo ob zemeljskem ravniku, nato pa se nadaljujejo v Indijskem in tudi v Tihem oceanu.

V nasprotju s površinskimi tokovi prinaša voda iz Sredozemskega morja v Atlantski ocean bolj slano morskovo vodo. Če bi torej zgradili na Gibraltarju jež za hidrocentrale, bi postajalo

Sredozemsko morje čedalje bolj slano, medtem ko bi se znatno zmanjšalo kroženje površinskih voda v Atlantskem oceanu. S tem bi oslabei oceanski tokovi, posledice tega pojava pa bi se po Stommelovem mnenju poznale v vseh svetovnih morjih. V skladu s tem bi se spremenili tudi rastlinski in živalski svet v Atlantiku. Vse skupaj bi seveda lahko imelo že v bližnji prihodnosti usodne posledice.

Zaključek Stommelove teorije: spričo navedenega je treba opustiti načrte za graditev gibraltarskega jeza oziroma hidrocentrale v njem, ker bi sicer močni energetski vir spremenil vse življenje na zemlji.

44.000 uživalcev mamil

Po izjavi Henryja Giordana, predstojnika komisije za zatiranje ilegalnega prekupevanja z mamil, je zdaj na ozemlju ZDA približno 44.000 uživalcev mamil. Dodal je, da je 60 odstotkov narkomanov starih od 21 do 30 let in da so moški v večini. Okoli 12 odstotkov jih je mlajših od 21 let.

Aparat fotografira preteklost

Ameriško letalstvo preizkuša fotografske aparate za infrardeči žarki, ki »gledajo« v preteklost. Če na primer fotografirajo prazno garažo, se pokažejo na plošči medli obrisi avtomobilov, ki so pred nekaj urami stali v njej. To se zgodi zaradi toplotnih žarkov, ki so jih oddajali avtomobilski motorji.

Stara repatica

Znani Halleyev komet, ki se vrača v bližino sonca vsakih 75 let, so prvič opazili in tudi opisali že leta 66. pred našim štetjem. Zvezdoslovje je bilo tiste čase na Kitajskem že močno razvito. Kasnejši kitajski zapiski iz sedmega in devetega stoletja še dvakrat omenjajo to repatico. O njej je pred kratkim napisal razpravo kitajski zvezdoslovec dr. Hsi Ce Cung.

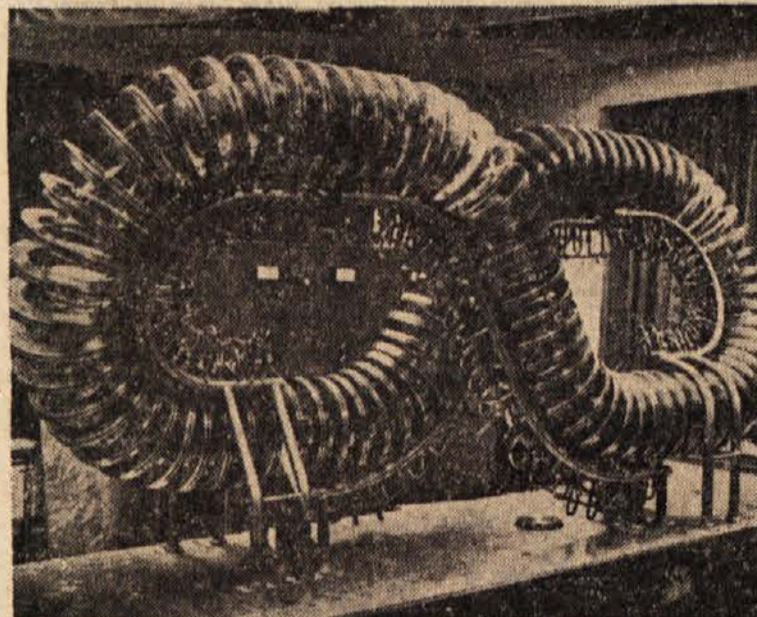
WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

VARNOSTNI UKREP

© 1958 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ZDECE PIKASTA ŽOLNA SI ZVRTA GNEZDO NA JUŽNI STRANI DEBLA OS VILJUDU IZKLJUJE NA STOTINE LUKNJO, KI SE NAPOLNIJO S TERPENTINOM. LEPLJIVA TEKOČINA SE RAZLEZE OKOLI VHODA V GNEZDO IN ZADRŽUJE MRKALJE. PA TUDI VEVERICA SI NE UBA ČEZ LEPLJIVO PAST VLUKNJO PO JAZCA.

Veliki klobasi podobno cev, ovito z bakreno žico, uporabljajo pri poskusih, da bi tudi energijo vodikove bombe uporabili v miro-ljubne namene. Na razstavi v okviru konference miro-ljubnega atoma v Zenevi so si obiskovalci lahko ogledali, kako deluje ta aparat. V njem se razvija ioniziran plin, imenovan plazma. V nekaj tisočinkah sekunde se plin segreje na več sto tisoč stopinj Celzija. Znanstveniki delajo poskuse z namenom, da bi določene surovine neposredno spreminjali v električno energijo.

Drobne zanimivosti

RAZSTAVA KIMONOV

V genovski kraljevi palači so pred dnevi odprli razstavo kakih 120 starih japonskih kimonov, ki so jih organizatorjem dali na razpolago razni japonski muzeji in lastniki zasebnih zbirk. Nekateri izmed kimonov so stari 1300 let.

30 OBLEK ZA GINO

Filmska igralka Gina Lollobrigida je pred kratkim naročila v Rimu 30 oblek, ki jih bo nosila v filmu »Kraljica Sabe«. Film bodo začeli še ta mesec snemati v Španiji.

GRUZINSKI DIAMANTI

Ruski minister Antropov je objavil na tiskovni konferenci, da so nedavno odkrili v Gruziji »diamantno polje, bogatejše od diamantnih ležišč na afriški celini«.

»SKATE« V BOSTONU

Pred dnevi je v Bostonu pristala ameriška atomska podmornica »Skate«. To je prvo ameriško pristanišče, v katerem se je ustavila podmornica, odkar se je 30. julija letos odpravila iz Novega Londona na potovanje mimo severnega tečaja.

PREBIVALSTVO NEMCIJE

V Bonnu so objavili podatke, po katerih živi na ozemlju obeh Nemčij 71,4 milijona ljudi, od tega v zahodnem delu 51,8, v vzhodnem 19,3, v zahodnem Berlinu 2,2, v vzhodnem pa 1,1 milijona prebivalcev.

IGRALEC IN RESITELJ

Igralec glavne vloge v japonskem filmu »Mož z riko« Toširo Mifune — film je bil nagrajen na festivalu v Benetkah — je dobi uradno pohvalo, ker je rešil 18 ljudi, ki so bili v smrtni nevarnosti zaradi nedavnega tajfuna.

HALLEYEV KOMET

Kitajski znanstvenik dr. Ce Cung je našel star kitajski zvezdoslovni proročnik, v katerem je zapisano, da so kitajski astronomi videli Halleyev komet v letih 75, 648 in 690. Kot je znano, so v Evropi prvič zaznamovali to repatico leta 1365.

ANTIBIOTIKI V VINU

Profesor prirodoslovno-matematične fakultete v Bordeauxu P. Génésiovi pravil, da vsebuje vino dvoje antibiotikov, in sicer poltencini aglikon in botricitin.

TOPLE CESTE

Ker je na poledenelih cestah precej nesreč, razpravljajo zastopniki švicarskih turističnih organizacij o tem, da bi ceste ogrevali. Na brozjavne in električne drogove ob cesti bi postavili aparate, ki oddajajo infrardeče žarke.

POSTRANSKA KAZEN

Pri sodniku za prekrške v Chicagu se je zagovarjala mlada ženska, ki je vozila hitreje, kot je dovoljeno. Sodnik ji je odmeril deset dolarjev globo, nato pa jo je vprašal po poklicu. Povedala je, da je učiteljica. »Globo dodajam še posebej kazni. Do jutri napišite 500-krat stavek: »Prometne predpise je treba spoštovati!« in zvezek pokažite na sodišču.«

SIBELIUSOVA NAGRADA

Letošnjo Sibeliusovo nagrado v znesku osem milijonov finskih mark bo dobil sovjetski skladatelj Šostakovič. Po delju mu jo bodo v prvi polovici oktobra.

V POLDRUGI URI DVAKRAT UMRL

V Charlotti (Severna Karolina) je oplazila strela žiljega fanta, ko je igral golf. Pripeljal so ga v bolnišnico, kjer so mu zdravniki odprli prsni koš in mu začeli masirati srce. Po poldrugi uri je srce začelo slabotno bit, potem pa se je dokončno ustavilo.

Naslov najhitrejših švicarske steno-grafike si je pridobila Paula Aeschbach, ki je napisala 400 besed v minuti. To je uspeh, ki ga je doslej doseglo le nekaj steno-grafov.

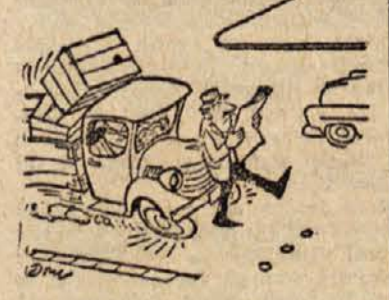
Šele potem človek

Pred prvim poletom v vesolje bodo živalski organizmi posredovali še vrsto podatkov

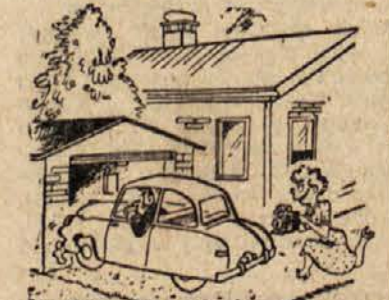
Skupno okoli 10.000 raznih žuželk so letos julija spravili v notranjost in pritrdili na notranje

»Moj mož bi rad, da bi mu čimprej pognali košati brki.«

»Kakšna novica! V Hondurasu je padel človek pod avto in je ostal živ.«

Posnetek namesto besed

stene ameriškega stratosferskega balona, ki je poletel 28.000 m visoko. Te žuželke — med njimi so bile čebele in številne bube — naj bi posredno odgovorile na vprašanje, ali bo človek mogel prekorčiti kozmično mejo ali pa bo še dlje »ujetnik« zemeljskega ozračja.

Znano je, da je ves svet dal Lajki vzdevek »pionirka« medplanetarnih poletov. Vendar je imela Lajka neke vrste prednika. Že leta 1952 so Američani poslali z raketo v vesolje razen dveh belih miši še dvojico lipinskih opic z imenom Mike in Patt. Opici sta brez posebnih posledic prenesli pot, na kateri je nehala delovati težnost, le shušljali sta v sorazmerno kratkem času.

Na leningrajskem inštitutu za proučevanje genetike živčnega sistema išče 175 znanstvenikov in 500 tehnikov možnosti in pogoje, pod katerimi bi živo bitje izbojevalo dokončno zmago nad vesoljem.

V laboratorijih tega inštituta so pripravili tudi psička Beljanko in Pjostrajo, ki sta se letos avgusta živi in zdravi vrnili z raketnega poleta. Kot je znano, je doseгла raketa višino 450 km.

Američani kupujejo zadnje čase v Indiji opice, ki jih po natančnem veterinarskem pregledu pošiljajo v raziskovalna središča, kjer jih sistematično pripravljajo na polet v vesolje.

Ruski znanstveniki so predlanskim poslali v vesolje 12 psov, ki so jih poprej več mesecev preiskovali in trenirali. Med drugim so jih navadili tudi na dva normalna dnevna obroka hrane.

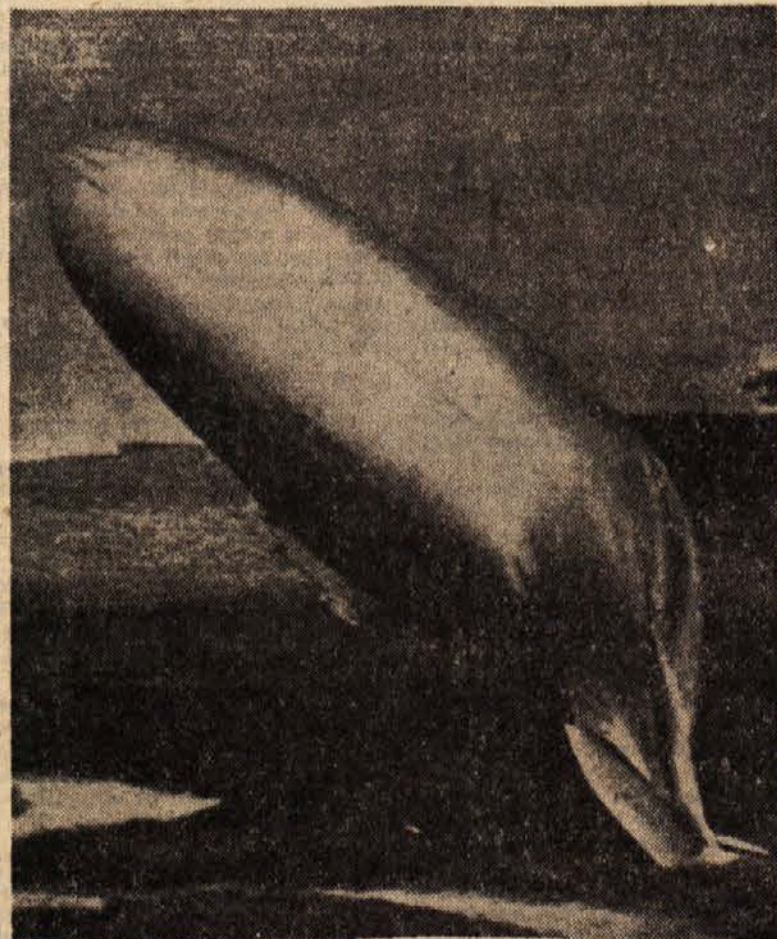
Vse te živali bodo na obeh straneh oceana pregledovali do

Plošče s Tolstojevim glasom

Ruski pisatelj Lev Nikolajevič Tolstoj zavzema v svetovni književnosti vidno mesto. V fonoteki starega igralca iz Kijeve so nedavno našli ploščo s Tolstojevim glasom. Posnetka je bila leta 1909 v Jasni Poljani. To je edina gramofonska plošča s posnetkom pisateljevega glasu.

konca življenja, da bi ugotovili spremembe, ki bi utegnile nastopiti v daljšem obdobju po poletu visoko nad zemeljsko površino, znanstveniki po vsem svetu pa nadalje proučujejo pogoje, v katerih bi živo bitje vzdržalo še napornejši polet, in prihajajo tako rekoč iz dneva v dan do novih odkritij v tej zvezi.

Šele potem, ko se bo majhna žival vrnila na zemljo s poleta v satelitu, bo stopil na njeno mesto kak večji sesalec. Po vrsti novih poskusov bo prišel na vrsto človek, ki bo kot zadnji skušal zmagati nad vesoljem.

Med vajo je velik balon ušel kontroli ameriške mornarice in začel padati. Deset članov posadke se je spustilo iz gondole s padali, ker je uhajal plin. Ostanek velikega zračnega vozila so našli na otočku ob atlantski obali

Praktični minister

Zahodnonemški listi precej pišejo o izvornih zamislih postnega ministra Richarda Stickelina. Že pred časom je zbudil pozornost s svojimi, za ministra nič kaj vsakdanjimi prijemi. Kot »navaden državljani« ali kot moderni Harun Al Rašid se je kar na lepem pojavil pred okencem te ali one zahodnonemške poštne službe in s tem nagnal strah v kosti mnogim zahodnonemskim poštним nameščencem, ki tako nikoli niso vedeli, ali se ne skrivajo v moškem pred okencem zvezni poštni minister.

Doslej še niso znani podatki o uspešnosti tega ministrovega domisleka, zato pa že prihajajo no-

vice o novosti v kabinetu. Minister je spoznal, da je treba obiskovalcem jasno povedati, kako dragocen je njegov čas. V postni delavnici je naročil majhen aparat, ki ga sestavljajo štiri poslušne ure. Pod vsako izmed njih je kratak stavek, in sicer »Uvod«, »K stvari«, »Prosim, pohitite!« in »Končano«.

V vseh štirih urah steče pesek navzdol v petnajstih minutah, toliko časa ima torej obiskovalec, da ministru razloži svoj predlog ali prošnjo, potem pa mora gost, ki živčno opazuje delovanje ure, »Končano«, hočeš nočeš odditi iz kabineta.